

REPUBLIKA SLOVENIJA
Ministrstvo za kmetijstvo in okolje
Agencija RS za Okolje
Vojkova 1b

1000 LJUBLJANA

Ljubljana, 30.08.2017

ZADEVA: **Odgovor na poziv za izjavo o vseh dejstvih in okoliščinah, ki so pomembne za odločitev v upravni zadevi izdaje okoljevarstvenega soglasja za poseg: Predelava odpadkov na lokaciji Termit d.d. št. 35402-50/2016-17 z dne 28. 07. 2017**

Št. upravne zadeve: 35402-50/2016-17

Spoštovani!

Na vaš poziv za izjavo o vseh dejstvih in okoliščinah, ki so pomembne za odločitev v upravni zadevi izdaje okoljevarstvenega soglasja za poseg: Predelava odpadkov na lokaciji Termit d.d. št. 35402-50/2016-17 z dne 28. 07. 2017, vam v prilogi pošiljamo dopolnjeno poročilo o vplivih na okolje, v nadaljevanju pa odgovore oz. pojasnila po točkah iz omenjenega poziva.

Priloženo poročilo o vplivih na okolje (*v nadaljevanju: PVO*) vključuje tudi vse dosedanje dopolnitve.

Odgovori oz. pojasnila k pripombam:

I. Agencija RS za okolje

- 1a *V točki 5.8.2 PVO je navedeno, da se bodo v času obratovanja predelovali nenevarni odpadki z namenom izdelave materialov za nadaljnjo uporabo, kot to že poteka v obstoječem stanju skladno z okoljevarstvenim dovoljenjem. Nadalje je navedeno, da se v odpadkih za predelavo lahko znajdejo tudi primesi lesa, kovin, plastike, stiropora, izolacijskih materialov. Prav tako so v točki 2.7.10 PVO določene številke preostankov odpadkov (19 12 04, 19 12 07, 19 12 02, 19 12 05). Naslovni organ ugotavlja, da se sam tehnološki postopek predelave odpadkov, opisan v PVO, glede na dovoljenega in na zadnje preverjenega v upravnem postopku izdaje odločbe o spremembi št. 35472-155/2014-5 z dne 3. 11. 2014, ne spreminja. Vendar pa podatki iz letnih poročil o nastajanju in predelavi odpadkov za leti 2015 in 2016 ne izkazujejo nastajanja in oddaje preostankov odpadkov po obdelavi. Pozivamo vas, da pojasnite neskladja ter podrobneje opredelite ravnanje s preostanki odpadkov po obdelavi. Pojasnite tudi, ali se način ravnanja s preostanki po obdelavi zaradi nameravanega posega spreminja od obstoječega stanja.*

Pojasnilo:

Podjetje Termit od dobaviteljev zahteva, da jim pripeljejo odpad brez ostalih primesi. Do sedaj so med odpadki zasledili mešane komunalne odpadke in jih oddali kot mešane komunalne odpadke, leseno embalažo - palete, big - bage, in plastično embalažo, ki so jih oddali kot plastično embalažo in železo, ki so ga oddali kot železo.

- 1b *Na 22. strani PVO so določene vrste odpadkov, ki so predmet obdelave. Za številke odpadkov, ki se končajo s končnico 99, konkretnije opišite vrsto odpadka.*

Pojasnilo:

08 01 99 – drugi tovrstni odpadki (filtrni prah)

Odpadek predstavlja odpadni kalcitni prah (CaCO_3), ki se zbira v ventilacijskem sistemu pri filtraciji zraka v proizvodni barv in ometov. Nastaja pri postopkih odpraševanja pakirnih linij in čiščenju proizvodnih mešalnikov ter linij za doziranje komponent v proizvodnji barv in ometov.

Odpadek se nahaja v obliki belo obarvanih prašnih delcev. Po izgledu je homogen ter brez vonja.

10 12 99 – drugi tovrstni odpadki

Odpadna kamena volna

Odpadna kamena volna nastaja pri proizvodnji kamene volne v podjetju KnaufInsulation d.o.o. v Škofji Loki. Gre za mineralna vlakna anorganskega izvora, ki so brez veziva ali imajo dodano vezivo (oboje pod klasifikacijsko številko 10 12 99) in jih je v odpadku približno 70 mas % ter mineralni prah (klasifikacijska številka 10 12 10), ki ga sestavljajo drobni delci kamnin in nekoliko koksa in ki ga je v kompozitu približno 30 mas %. Glavna surovina za izdelavo kamene volne je diabaz. Po svojih lastnostih je odpadek s klasifikacijsko številko 10 12 99 inerten odpadek, medtem ko odpadek s klasifikacijsko številko 10 12 10 sodi med nenevarne odpadke

12 01 99 – drugi tovrstni odpadki

Odpadki iz postopkov oblikovanja in fizikalne in mehanske površinske obdelave kovin in plastike

So obrezi in prah, ki nastajajo pri proizvodnji in predelavi plastičnih mas (proizvodnja drobljenca, priprava disperzije, vlivanje disperzije, polimerizacija v kalupih, obrezi in brušenje plastičnih izdelkov). Pri izdelavi kerrock izdelkov se pripravi osnovna disperzija iz tekočega akrilatnega dela (40%) in aluminijevega hidroksida v obliki prahu. Osnovni disperziji se doda manjše količine aditivov, drobljencev, pigmentov in iniciator. Tako pripravljena disperzija se napolni v kalupe ali trak, kjer poteka kjer poteka nadzorovana polimerizacija v kerrock izdelke. Kerrock izdelke nato obrežejo in brusijo.

Duroplasti nastajajo pri brizganju ali prešanju bakelitnega granulata pri izdelavi kolektorjev.

- 1c *Iz 41. strani PVO izhaja, da se bodo odpadki pred sprejemom vizualno pregledali - sprejem neustreznih odpadkov v obdelavo se bo zavrnil. Na ta način bo zagotovljena ustrezna kvaliteta vhodnih odpadkov. Pojasnite, kako za namen vhodne kontrole preverite nevarne lastnosti za odpadke, ki imajo zrcalno sliko v seznamu odpadkov.*

Pojasnilo:

Za vizualno kontrolo imajo v podjetju Termit slike in primerjalne vzorce.

- 1d *Na 21. in 29. strani PVO je navedeno, da se bodo produkti predelave odpadkov uporabili za sanacijo peskokopov, in sicer v skladu z revidiranim rudarskim projektom in za izdelavo nasipov. Prvi odstavek 8. člena Uredbe o odpadkih (Uradni list RS, št. 37/15 in 69/15) med drugim določa, da odpadki prenehajo biti odpadki šele po izvedeni predelavi v proizvode, materiale ali snovi za prvotni ali drug namen ali v energijo. V drugem odstavku istega člena pa je navedeno, da »ne glede na določbo prejšnjega odstavka lahko določeni odpadki, ki so vključeni v enega od postopkov predelave, vključno z recikliranjem, prenehajo biti odpadki, če so v tem postopku predelave in ob njihovi predaji drugemu imetniku izpolnjena merila za prenehanje statusa odpadka, določena za tovrstne materiale s posebnim predpisom. Pojasnite, kje se uporabijo oz. kam se vgradijo odpadki po predelavi (gradbeni proizvodi) in kdo so drugi imetniki teh materialov. Prav tako pojasnite, ali potrjen rudarski projekt za namen sanacije predvideva vgradnjo materialov iz določenih odpadkov ter če jih, katerih.*

Pojasnilo:

Vsi odpadki se predelajo v gradbene kompozite. Gradbeni kompoziti se vgradijo v opuščene peskokope z namenom sanacije.

Dela se izvajajo po naslednjih revidiranih rudarskih projektih:

- Rudarski projekt «Opustitev izkoriščanja zalog kremenovega peska in končna sanacija površin v peskokopih Podstran- Soteska in Drtija- Dobrava v naselju Moravče«, TNR 05/2004, ki je potrjen z delno Odločbo (enotno dovoljenje za opustitev izkoriščanja in dovoljenje za izvajanje del pri opustitvi izkoriščanja) št. 361-82/2005-5 z dne 20.3.2006 ter Odmiku št 3 od tega rudarskega projekta.
- Rudarski projekt za izvedbo pri končni sanaciji Zahodnega dela odkopa Drtija z zaključnim izvajanjem del pri izkoriščanju kremenovega peska za področje Drtija- osrednji in zahodni del, št. projekta i-19/16-VS, marec 2016« in Odmiku št. 1 od tega rudarskega projekta.

V njih je navedeno, da se za tehnično sanacijo odkopov kremenovega peska lahko uporabljajo naslednji materiali:

- Zemeljski izkop, ki vsebuje kamenje in glino
- Predelani gradbeni odpadki
- Gradbeni kompoziti, ki imajo STS: Tersan, Tersan P, Tersan Ž, Tersan K, Tersan TR, Tersan VRT, Tersan S, Tersan ETA, Tersan SIP, Tersan Jedro, Harminit B11, Tersan Č in Tersan OST, Fipo, Utko
- Gradbeni agregati, ki ustrezajo standardu SIST EN 13 242 kot so Fondrterm, Scaraterm, Gradoterm, Monfaterm, Feroterm, Feroterm P in Feroterm Š
- Gradbeni agregati, ki ustrezajo standardu SIST EN 13 242 drugih proizvajalcev kot so: Eco sand (ZML industries S.P.A Socio Unico), Granulato AFC (AcciaieriafonderiacividaleS.p.A.), Agregat S in Agregat B (Metalska industria Varaždin)
- Kompost
- Separacijska jalovina, ki vsebuje kamenje in glino
- Kameni agregat iz kamnoloma za utrjevanje voznega dela.

- 1e *Pojasnite, kako ravnate s predelanimi izhodnimi materiali, ki ne ustrezajo kriterijem za ustrezen gradbeni proizvod.*

Pojasnilo:

V primeru, da bi nastali takšni materiali, bi jih oddali tistim, ki take materiale sprejemajo oziroma bi jih, če bi se dalo ponovno predelali.

- 1f *Opišite tehnološki postopek predelave odpadkov s številčkama 17 09 04 in 17 01 07, katerima se za razliko od ostalih odpadkov, ne dodaja kremenčev pesek po sejanju..*

Pojasnilo:

Tehnološki postopek predelave gradbenih odpadkov zajema drobljenje večjih kosov, sejanje, izločanje armature in drugih nečistoč, če so prisotne. Po predelavi nastane recikliran gradbeni agregat katerega uporabo za geotehnične zasipe pokriva standard SIST EN 13 242. .

- 1g *Pojasnite, s kakšnim namenom mešate prevzete odpadke z različnimi deleži kremenčevega peska, ki je naravni material (ali z namenom doseganja izlužkov, ki morajo ustrezati kriterijem za inertne odpadke, ki se lahko odložijo na odlagališča inertnih odpadkov).*

Pojasnilo:

Prevzeti odpadki se mešajo z različnimi deleži naravne kremenove surovine zato, da gradbeni kompoziti po končani predelavi dobijo ustrezno trdnost, nosilnost, in predvsem vodonepropustnost, ki zagotavlja, da potencialno neželene snovi iz odpadkov ne morejo migrirati v okolje tako je zagotovljeno, da izlužki iz gradbenih kompozitov ustrezajo kriterijem za inertne odpadke.

2. EMISIJE V VODE

- 2a *V PVO manjka utemeljitev, da je predvidena ureditev tehnološkega platoja (na lokaciji Drtija) vodonepropustna. Na 6. strani dokumenta Idejna zasnova št. 2016-099, Presoja vplivov na okolje - strojni del št. načrta 2016-02, oktober 2016, ki jo je izdelal IB-TECHNO d.o.o., Vojkova 65, 1000 Ljubljana, je navedeno, da je tehnološki plato znotraj objekta vodoneprepusten, planum spodnjega ustroja bo utrjen na $Ev2(\min) = 60 \text{ Mpa}$, planum zgornjega ustroja pa $Ev2(\min) = 120 \text{ Mpa}$ (težka prometna obremenitev). Planum bo zgrajen iz žindre. Pod spodnjim ustrojem je obstoječa in nasuta neprepustna glina. PVO je na 18. strani povzeta ugotovitev, da bo tehnološki plato znotraj objekta za vodo nepropusten, ni pa utemeljena ta ugotovitev. Enaka ugotovitev je na 43. strani. V PVO manjka ocena, ali se na podlagi podatkov o sestavi platoja (podatki o utrjenosti, sestavi tal, debelini) lahko predvidi koeficient vodoprepustnosti tal tehnološkega platoja, oz. ali je za tako pripravljena tla že določen koeficient vodopropustnosti ter na podlagi tega podatka in debeline nanosa utemelji oceno o vodonepropustnosti tal. V Uredbi o odlagališčih odpadkov (Uradni list RS, št. 10/14, 54/15 in 36/16) so navedeni podatki o povprečni vodopropustnosti tal in debelin, s katerimi se zagotavlja varstvo tal ter podzemne in površinske vode pred onesnaževanjem.).*

Pojasnilo:

Material s katerim je podjetje Termit d.d. zgradilo plato je nepropusten. Odvzeti vzorci in izdelana analiza o nepropustnosti, je to potrdila. Vodoprepustnost pri obtežbi 200 kPa znaša $7,3 * 10^{-11} \text{ m/s}$.

- 2b *V PVO manjka ocena smiselnosti odvajanja padavinske odpadne vode s strešin objektov preko lovilnika olj z vidika, ali je padavinska voda s streh onesnažena z lahкими tekočinami, ki bi jih bilo treba izločati v lovilniku olj. V PVO je namreč v točki 5.5.2 navedeno, da se bodo padavinske vode s strešin objektov in povoznih površin odvajale v ponikanje preko lovilnikov olj, skladnih s standardom SIST EN 858, pri čemer bodo vse zunanje parkirne in druge povozne oz. manipulativne površine neprepustno utrjene, omejene z dvignjenimi robniki in nagnjene proti*

lovilnikom olj. Iz točke 6.2.2 PVO pa izhaja, da se vse padavinske vode kontrolirano odvajajo v usedalnike, nato preko oljnega lovilca in šele nato v potok Drtjščica. Nadalje je v dokumentu »0 - Vodilna mapa št. projekta 2016-099, marec 2017, Popis priključkov na infrastrukturo« v točki 0.8.5 navedeno, da bo:

- na 1. lokaciji meteorna voda preko lovilca olj speljana v obstoječi zadrževalnik,
- na drugi lokaciji pa je že izvedena meteorna kanalizacija, ki preko treh usedalnikov vodi vodo v potok Drtjščica.

Prav tako je za št. risbe 2016-099-VM Sprejem, skladiščenje in separacija odpadkov - 1. lokacija vrisan nov lovilec olj, nova kanalizacija v obstoječi jarek, ki vodi v obstoječi zadrževalnik.

Iz zgornji nasprotujočih si navedb naslovnemu organu ni jasno, kako in kam se odvaja padavinska odpadna voda iz streh in povoznih površin, zato je treba v PVO pojasniti dejansko stanje.

Pojasnilo:

Odkop Drtija

Padavinske vode iz povoznih površin se zbirajo v muldi in se po kanalu preko lovilca olj odvajajo v obstoječi jarek, ki je povezan z obstoječim zadrževalnikom. Padavinska voda iz streh se mimo lovilca olj, odvaja v obstoječi jarek, ki je prav tako povezan z obstoječim zadrževalnikom. Iz zadrževalnika se nato padavinske vode odvajajo v potok Drtjščica.

Obrat peskokop

Padavinske vode s povoznih površin se bodo preko muld odvajale preko treh usedalnikov (prvi usedalnik velikosti 2,6x4m, drugi usedalnik velikosti 75x4m, tretji usedalnik velikosti 30x4m) v potok Drtjščica. Na iztoku je merilno mesto, kjer se izvaja obratovalni monitoring odpadni vod. Padavinske vode s strehe v obratu Peskokopi se povežejo v obstoječo meteorno kanalizacijo.

Popravljen v PVO, poglavje 2.4.3.1 Odvajanje odpadnih vod in v poglavju 5.5.2 Obratovanje

- 2c *V PVO v točki 4.4. Obstoječa kakovost okolja manjka ocena kakovosti površinskih voda, saj se v točki 5.5 ocenjuje vpliv na kakovost površinskih voda in poplavno varnost.*

Pojasnilo:

Dodano je novo poglavje 4.4.4 Kakovost površinske vode.

3. EMISIJE V ZRAK

- 3a *V točki 6.1.1 PVO je navedeno, da se pri vseh fazah tehnološkega procesa, kjer prihaja do prašenja, dosledno izvaja ukrep močenja. V samem opisu tehnološkega procesa predelave odpadkov v točki 2.7 PVO pa ni nikjer eksplicitno navedeno, v katerih postopkih se močenje tudi dejansko izvaja, zato se je treba opredeliti do tega.*

Pojasnilo:

Za preprečevanje prašenja so nameščene prhe ob dovoznih cestah. Predvideno je, da se na vseh presipnih mestih, kjer lahko pride do prašenja, namestijo vodne prhe. Vsa presipna mesta so izvedena tako, da je prašenje minimalno. Mesto vgradnje in ceste do mesta vgradnje se pršijo s traktorsko cisterno. Pred vgradnjo gradbenega kompozita je zagotovljeno, da ima le-ta optimalno vlago.

popravljen v PVO, poglavje 2.7.2 Obdelava odpadkov

II. Ministrstvo za zdravje

Splošno

- 1 *Ker gre pri posegu za širitev obstoječe dejavnosti, je treba za vse sestavine okolja ovrednotiti skupne (kumulativne) vplive na okolje in VZL, to je obstoječo dejavnost skupaj s predvidenimi spremembami.*

Pojasnilo:

Pri vrednotenju vplivov na okolje je ocenjen vpliv posega in celotni vpliv. Kot celotni vpliv je ocenjen poseg plus obstoječe stanje in poimenovan kot celotni vpliv, kar je mišljeno kot kumulativni vpliv. To je tudi zapisano v poglavju 5.11 Spremembe v celotni obremenitvi okolja.

"Ocena vpliva posega se nanaša na neposredne vplive obravnavanega posega (obdelava odpadkov) na okolje, pri oceni celotnega vpliva pa so upoštevani tudi pričakovani vplivi s posegom povezanih aktivnosti (obstoječe dejavnosti podjetja Termit d.d.)."

- 2 *Sestavini okolja elektromagnetno sevanje in svetlobno onesnaženje sta navedeni tako v poglavju (1.5.1 Obravnavane sestavine okolja in okoljski vidiki) kot v poglavju (1.5.2 Sestavine okolja oz. okoljski vidiki, ki v poročilu niso obravnavani), kar je treba uskladiti in njihovo vsebino s stališča VZL tudi obravnavati.*

Pojasnilo:

Popravljen v poglavju 1.5.1 in 1.5.2. Zakaj elektromagnetno sevanje in svetlobno onesnaževanje nista obravnavana, je pojasnjeno v poglavju 1.5.2.

Pripombe po poglavjih

- 1 *1.6. PROSTORSKI AKTI KOT PODLAGA ZA UMESTITEV POSEGA V PROSTOR: Iz navedenega je sklepati, da na območju posega še ni sprejet OPPN. Iz namenske rabe prostora v poglavju 4.1.8 se območje Drtija nahaja izven območja IG na pNRP LN, zato po naši oceni posega Drtija sploh ni mogoče obravnavati pred spremembami in dopolnitvami OPN Občine Moravče in sprejetjem OPPN-ja.*

Pojasnilo:

Družba Termit d.d. izvaja svojo dejavnost v odobrenem pridobivalnem prostoru, pridobljeno Koncesijsko pogodbo št. 354- 14-120/01, z dne 3.12.2001 in Aneks št. 1 h koncesijski pogodbi za gospodarsko izkoriščanje mineralne surovine., ki opredeljuje zmanjšan pridobivalni prostor po odločbi št. 361-94/2006-5 z dne 25.04.2006. Imamo Dovoljenje za izkoriščanje št. 09-31/4-61 z dne 17.3.1961, ki ga je izdal Sekretariat Izvršnega sveta za industrijo in obrt, Rudarski organ Ljubljana. Izvajanje sprotne sanacije je določeno po projektih in dovoljenjih za izvajanje del.

Sanacija področja Drtija in Podstran Soteska se izvaja Rudarski projekt «Opustitev izkoriščanja zalog kremenovega peska in končna sanacija površin v peskokopih Podstran- Soteska in Drtija- Dobrava v naselju Moravče», TNR 05/2004, ki je potrjen z delno Odločbo (enotno dovoljenje za opustitev izkoriščanja in dovoljenje za izvajanje del pri opustitvi izkoriščanja) št. 361-82/2005-5 z dne 20.3.2006.

- 2 *2.2.2 Opis lokacije: se naj dopolni s prikazom in opisom pNRP širšega območja in natančno navede oddaljenost posega od najbližjih stavb z varovanimi prostori.*

Pojasnilo:

Na sliki 1 je prikazano širše območje posega! PVO pa je dopolnjen s podatkom o oddaljenosti na najbližjih stavb z varovanimi prostori, v poglavju 2.2.2 Opis lokacije.

- 3 *2.4.3.1 Odvajanje odpadnih vod: Ugotovitev: »Predelava odpadkov bo potekala v pokritih prostorih, zato industrijskih odpadnih vod pri posegu ne bo.« ne drži, saj je v skladu z Uredbo o emisiji snovi in toplote pri odvajanju odpadnih voda v vode in javno kanalizacijo industrijska odpadna voda tudi odpadna voda, ki se zbira in odteka iz obratov ali naprav za predelavo, skladiščenje ali odstranjevanje odpadkov ali s funkcionalnih prometnih površin ob teh objektih in napravah, kar je treba pri vrednotenju tudi upoštevati. V OVS je tudi naveden ukrep za Varstvo zraka, kjer je predvideno močenje odpadkov z vodo in močenje transportnih poti. Prav tako ne drži ugotovitev, da na lokaciji ne bo komunalnih odpadnih vod, saj je treba odpadne vode po predvidenem posegu obravnavati za celotno območje podjetja.*

Pojasnilo:

Skladiščenje in obdelava odpadkov poteka pod streho, zato industrijskih odpadnih vod ne bo (glej poglavje 2.4.3 PVO). Pri močenju odpadkov pa gre zgolj za pršenje vode, da se odpadki navlažijo in količina vode ni takšna, da bi lahko nastajale izcedne vode (glej poglavje 2.12 točko 5.1.42 v tabeli).

- 4 *2.5.2 Prometna ureditev: Iz navedenega lahko sklepamo, da se na lokaciji Peskokop predelujeta samo pepel in žindra, na lokaciji odkop Drtija pa predelujejo ostale odpadke? V tem in nadaljnjih poglavjih je treba jasno navesti, kateri odpadki se predelujejo na kateri lokaciji.*

Pojasnilo:

Kaj se predeluje in na kateri lokaciji je bolj natančno opredeljeno v poglavju 2.7.2 obdelava odpadkov.

"Na lokaciji Odkop Drtija se bo letno predelalo 100.000 ton odpadkov. Na tej lokaciji se predelujejo vsi odpadki s seznama v tabeli 2, z izjemo žindre in pepela.

Na lokaciji Obrat peskokop se bo letno predelalo 25.000 ton odpadkov. Na tej lokaciji se predelujeta zgolj pepel in žindra."

- 5 *V poglavju 2.4.7 Izvajanje gradbenih del se navaja, da bodo »Tla pod in okoli novega objekta izvedena iz primerno skomprimirane žindre«. Pojasniti, ali to pomeni tudi nepropustnost tal za preprečevanje odtekanja padavinskih vod v podtalje, ki so v skladu z Uredbo o emisiji snovi in toplote pri odvajanju odpadnih voda v vode in javno kanalizacijo, industrijske odpadne vode?*

Pojasnilo:

Material s katerim je podjetje Termit d.d. zgradilo plato je nepropusten. Odvzeti vzorci in izdelana analiza o nepropustnosti, je to potrdila. Vodoprepustnost pri obtežbi 200 kPa znaša $7,3 \cdot 10^{-11}$ m/s.

- 6 *2.7.2 Obdelava odpadkov: izvajanje postopka predelave ne predvideva drobilnikov materiala, kar je treba uskladitvi v celotnem besedilu.*

Pojasnilo:

V poglavju 2.7.2 piše, da se bo na lokaciji odkop Drtija uporabljalo napravo za drobljenje in seperacijo. Kljub temu smo v 2 odstavku dodali besedo drobljenje.

- 7 2.7.3 Naprave za obdelavo odpadkov: Predvideva drobilnik samo na lokaciji Drtija?

Pojasnilo:

Da

- 8 2.7.7 Skladiščenje odpadkov pred obdelavo: ali navedba »Tla so znotraj objekta enotna-kompozit iz avtohtone glin in mineralnega produkta utrjena do določene trdnosti.«, pomeni isto kot v poglavju 2.4.7 »primerno skomprimirana žindra« in vodotesna?

Pojasnilo:

Material s katerim je zgrajen plato je nepropusten. Odvzeti vzorci in izdelana analiza o nepropustnosti, je to potrdila. Vodoprepustnost pri obtežbi 200kPa znaša $7,3 * 10^{-11}$ m/s.

- 9 2.9.2.2 Obratovanje: »Zaradi obratovanja postrojenja za predelavo odpadkov ni pričakovati večjih razpršenih emisij prašnih delcev v zrak, saj so naprave opremljene s protiprašnim sistemom oz. sistemom za vlaženje materiala, po potrebi pa se bo le to dodatno izvajalo.« Natančno je treba navesti način oz. sistem preprečevanja širjenja prahu v okolje in kje so te naprave (sistemi) nameščene, oziroma ali so povezane z obstoječimi »osmimi definiranimi izpusti v zrak«? V poglavju 4.4.1 Kakovost zraka se navaja 7 definiranih izpustov v zrak!

Pojasnilo:

Za preprečevanje širjenja prahu v okolico se dosledno izvaja močenje odpadkov s pršenjem vode. Pri tem se odpadki zgolj navlažijo, izcedne vode zaradi vlaženja odpadkov ne nastajajo.

Opis sistema za preprečevanja prašenja je opisan v poglavju 2.7.2 Obdelava odpadkov.

Gre za napako, dejansko je 7 definiranih izpustov v zrak. Naprave za obdelavo odpadkov niso povezane z obstoječimi definiranimi izpusti v zrak. Dodano v besedilo v poglavju 2.9.2.2.

- 10 2.9.3.2 Obratovanje: Ali je zajem onesnaževal z odpadnimi vodami na tleh utrjenih s »primerno skomprimirano žindro« sploh mogoč?

Pojasnilo:

Da, tla so nepropustna. Vodoprepustnost pri obtežbi 200kPa znaša $7,3 * 10^{-11}$ m/s. iz povoznih površin se zbirajo v muldi in se po kanalu preko lovilca olj odvajajo v obstoječi jarek, ki je povezan z obstoječim zadrževalnikom. Padavinska voda iz streh se mimo lovilca olj, odvaja v obstoječi jarek, ki je povezan z obstoječim zadrževalnikom.

- 11 2.12 (5.1.43) Ugotovitev, da: »Odpadnih industrijskih voda ne bo. Nastajale bodo samo padavinske vode.« ni skladna z Uredbo o emisiji snovi in toplote pri odvajanju odpadnih voda v vode in javno kanalizacijo (glej pripombo na 2.4.3.1). Prav tako se bo materiale predvidoma »vlažilo s sistemom za vlaženje materiala«, kot je navedeno v poglavju 2.9.2.2.

Pojasnilo:

Glej pojasnilo pod točko 3 in 8.

- 12 2.12. (5.1.62) »Tla na območju obdelave so nepropustna«, (glej pripombo na 2.9.3.2).

Pojasnilo:

Material s katerim je zgrajen plato je nepropusten. Odvzeti vzorci in izdelana analiza o nepropustnosti, je to potrdila. Vodoprepustnost pri obtežbi 200kPa znaša 7,3 * 10⁻¹¹ m/s.

- 13 2.12. (5.1.87) »Transportni trakovi ne bodo zaprti, po njih bodo potovali le vlažni materiali.« Na grafičnih prilogah IDZ-ja je navedeno, da bodo transportni trakovi pokriti. Uskladiti je treba celotni PVO in IDZ.

Pojasnilo:

Transportni trakov ne bodo zaprti, temveč zgolj pokriti z zgornje strani. Medtem ko so s strani še vedno prisotne odprtine.

- 14 3. ALTERNATIVNE REŠITVE V ZVEZI S POSEGOM: Glej pripombi na 2.12 in 2.4.3.1.

Pojasnilo:

Glej pojasnilo pod točko 3

- 15 4.1.4.1 Na območju novega posega na lokaciji Drtija oz. neposredno ob njem se nahaja površinska voda, ki v tem poglavju ni opisana in v nadaljevanju tudi ni obravnavana.

Pojasnilo:

V neposredni bližini posega se nahaja zgolj potok Drtijiščica, ki je tudi opisan. Vodotok Stražca pa je od roba posega (odkop Drtija) oddaljen več kot 150 m in poseg na ta vodotok ne bo imel nikakršnega vpliva.

- 16 4.4.5.1. Stopnja varstva pred hrupom in mejne vrednosti kazalcev hrupa: v tabeli 17 so nekatere mejne vrednosti napačno navedene.

Pojasnilo:

Popravljen v PVO, poglavje 4.4.6.1. Stopnja varstva pred hrupom in mejne vrednosti kazalcev hrupa

- 17 4.4.5.2 Obstoječi viri in obremenjenost okolja s hrupom: Obstoječi viri hrupa obratujejo 24 ur/dan, 5 dni/teden (od ponedeljka do petka). Pojasniti, zakaj bodo obratovali predvideni novi viri hrupa le v dnevnem času, oziroma zakaj so v tem poglavju vrednosti kazalcev hrupa za vsa časovna obdobja enake? Kot je navedeno v poglavju 1.5.2 (Svetlobno onesnaževanje)? Prav tako ni jasno ali se meritve obstoječega stanja nanašajo na obe lokaciji. Navesti in obravnavati je potrebno tudi vse ostale vire hrupa na širšem območju posega.

Pojasnilo:

PVO je dopolnjen z meritvami v letu 2016. Novi viri hrupa bodo obratovali le v dnevnem času od 7h do 15h, ker je takšen delovni čas za obdelavo odpadkov (navedeno v poglavjih 2.7.11 in 5.6.3.2). Ostale dejavnosti podjetja Termit pa potekajo 24 ur dnevno. Meritve je izvedel pooblaščen izvajalec meritev, podjetje Sinet d.o.o., ki so bile izvedene v skladu z veljavno zakonodajo. Zakaj so vrednosti v vseh 3 časovnih obdobjih enake je vprašanje za izvajalca meritev, predvidevamo pa da zaradi kontinuirne proizvodnje 24 ur dnevno (brez predelave odpadkov). Meritve smo povzeli po njihovem poročilu in kot je navedeno so viri hrupa delovali pri maksimalni obremenitvi v času obratovanja. V meritve hrupa očitno ni bila zajeta predelava odpadkov, oziroma v času meritev predelava odpadkov ni potekala. V PVO smo v poglavju 4.4.6.2 smo dodatno obravnavali regionalno cesto kot vir hrupa na širšem območju posega.

- 18 *4.4.8 Obremenjenost z odpadki: Lokacija ni obremenjena z nelegalno odloženimi odpadki. Pojasniti kje, kako in na kakšen način so urejeni legalno odloženi odpadki?*

Pojasnilo:

Podjetje Termit obratuje skladno z OVD za predelavo odpadkov v količini 99.050 ton/leto (št. 35472-155/2014-5 z dne 3.11.2014). Odpadki, ki so predmet obdelave so začasno skladiščeni v skladu z predmetnim dovoljenjem.

- 19 • *4.4.10 Svetlobno onesnaženje: »Lokacija posega se nahaja na območju, ki je že v obstoječem stanju obremenjeno s svetlobo iz umetnih virov - razsvetljava javnih površin, poslovnih stavb in obratov.« Preveriti je treba, ali svetlobno onesnaženje obstoječega podjetja presega mejne vrednosti iz 7, člena Uredbe o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja.*

Pojasnilo:

Po podatkih podjetja Termit, svetlobno onesnaženje ne presega mejne vrednosti iz 7, člena Uredbe o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja.

- 20 *5.2.2 Obratovanje: »Vsi navedeni viri prašenja (premikanje tovornih vozil, sejanje, mešanje materiala, nakladanje materiala) so nedefinirani viri emisije prahu v zrak.« V kolikor se bodo dela izvajala v objektih, kot je navedeno v predhodnih poglavjih, bodo viri emisij definirani in se jih lahko zajema in čisti. Prav tako so v obstoječem stanju (glej poglavje 4.4.1) prisotni definirani izpusti, katerih povezava s predvidenim posegom ni obrazložena. Kljub temu, da se predvideva, da okoliška naselja »ne bodo obremenjena s prašnimi delci«, je treba oceniti, ali bodo skupne emisije iz podjetja v skladu s predpisi in kakšne bodo spremembe v skupni obremenitvi zunanjega zraka.*

Pojasnilo:

Dela se ne bodo izvajala v objektih, temveč pod nadstrešnico in pod šotorom, predvsem zaradi preprečevanja nastanka industrijskih odpadnih vod, ki bi nastale kot posledica padavin na skladiščene odpadke. Kot je pojasnjeno v točki 9, 7 definiranih izpustov ni povezano z obdelavo odpadkov, temveč s preostalimi dejavnostmi podjetja Termit d.d. Skupna obremenitev zraka je ocenjena v zadnjem odstavku poglavja 5.2.2. Obratovanje, kjer je zapisano:

"Glede na navedeno ocenjujemo, da bo vpliv prašenja predvsem lokalne narave in okoliška naselja (Drtilja in Spodnja Dobrava) ne bodo obremenjena s prašnimi delci, zaradi obravnavane obdelave odpadkov.

Vpliv posega in celotni vpliv obravnavanega posega ter z njim povezanih aktivnosti na kakovost zraka v času obratovanja ocenjujemo kot zmeren vpliv (-2)."

- 21 *5.3.1 Gradnja: Kljub temu, da: »Podatkov državnega monitoringa o onesnaženosti tal na obravnavanem območju ni.« je treba v skladu z Uredbo o obremenjevanju tal z vnašanjem odpadkov s predhodno analizo odloženega materiala (odpadkov) ugotoviti, ali ustrezajo za odlaganje na tem območju. Ali je res, da se »Z gradnjo obstoječa sestava tal na območju posega ne spreminja«, če pa je predvideno utrjevanje s »primerno skomprimirano žlindro«?*

Pojasnilo:

V času gradnje ni predvideno nikakršno odlaganje odpadkov. Glede sestave tal pa je zapisano: " Z gradnjo se obstoječa sestava tal na območju posega ne spreminja. Morebitno lokalno povečanje zbitosti tal zaradi utrjevanja terena in novih objektov, glede na preteklo in prihodnjo rabo tal na območju posega, ocenjujemo kot nepomembno. Poseg tudi ne pomeni spremembe rabe tal."

- 22 *5.3.2 Obratovanje: Po naši oceni površine utrjene s »primerno skomprimirano žlindro« ne zagotavljajo, da »Emisij onesnaževal v tla v času obratovanja ne bo oz. bodo te zanemarljive.«!*

Pojasnilo:

Material s katerim je zgrajen plato je nepropusten. Odvzeti vzorci in izdelana analiza o nepropustnosti, je to potrdila. Vodoprepustnost pri obtežbi 200 kPa znaša $7,3 * 10^{-11}$ m/s.

- 23 *5.4.2 in 5.5.2 Obratovanje: Navedba »Padavinske odpadne vode s strešin objektov in povoznih površin se bodo odvajale v ponikanje...« ni skladna s predhodnimi navedbami, da se bodo odpadne vode odvajale preko nepropustnih manipulativnih površin v vodotok.*

Pojasnilo:

Vode se odvajajo v vodotok, popravljeno v poglavju 5.4.2 in 5.5.2.

- 24 *2.7.7 Skladiščenje odpadkov pred obdelavo: ali navedba »Tla so znotraj objekta enotna-kompozit iz avtohtone glin in mineralnega produkta utrjena do določene trdnosti.«, pomeni isto kot v poglavju 2.4.7 »primerno skomprimirana žlindra« in vodotesna?*

Pojasnilo:

Da

Material s katerim je zgrajen plato je nepropusten. Odvzeti vzorci in izdelana analiza o nepropustnosti, je to potrdila. Vodoprepustnost pri obtežbi 200kPa znaša $7,3 * 10^{-11}$ m/s.

- 25 *5.6.2.1 Hrup v času gradnje: Potrebno je oceniti tudi hrup pri stavbah z varovanimi prostori v vseh smereh širjena hrupa in ne le na imisijskih mestih iz monitoringa podjetja. Potrebno je jasno navesti in jo ustrezno obravnavati, ali je cesta med obema gradbiščema javna cesta ali poteka na območju podjetja. Pojasniti, zakaj se pri modelu upošteva, da ima bager med gradnjo nižjo zvočno moč ($L_w = 99$ dBA) kot v času obratovanja ($L_w = 105$ dBA)?*

Pojasnilo:

Emisijska mesta iz monitoringa so uporabljena zato, da se lahko ugotavlja tudi celotna obremenitev. Poleg tega so v meritvah, ki jih je izvede pooblaščen izvajale meritev hrupa zajeti najbližji stanovanjski objekti. Iz kart hrupa (sliki 8 in 9) v času gradnje pa je jasno razvidno, da bodo vrednosti kazalcev hrupa za vir Ldan pri objektih z varovanimi prostori v vseh smereh bistveno nižje od mejne vrednosti Ldan 58 dB(A) za vir hrupa. Vrednosti kazalcev hrupa zaradi gradnje padejo pod mejne vrednosti za III. območje varstva pred hrupom že neposredni okolici gradnje na območju podjetja Termit d.d.. Cesta med obema gradbiščema poteka na območju podjetja in ne gre za javno cesto. V modelu hrupa sta dovozni cesti upoštevani. Gradnjo bo izvajalo podjetje, ki uporablja bager z nižjo zvočno močjo, medtem ko ima bager podjetja Termit d.d. višjo zvočno moč. Podatke je posređoval investitor, podjetje Termit d.d.

- 26 *5.6.3.1 Hrup v času obratovanja: Pojasniti, zakaj bodo »Viri hrupa obratovali v dnevnem času od 7h do 15h.«, saj podjetje obratuje 24 ur na dan, v OVS pa ni predvidena omejitev delovnega časa obratovanja naprav. Pojasniti, zakaj se pri modelu upošteva, da imata drobilno sejalno napravi različne zvočne moči. Navesti je treba, ali je in kako, če je, v modelu upoštevano povečanje transporta na območju podjetja med obratovanjem? Skupno obremenitev zaradi hrupa celotnega podjetja je treba primerjati z mejnimi vrednostmi kazalcev hrupa za vir hrupa.*

Pojasnilo:

PVO se nanaša na predelavo odpadkov in le-ta bo enako kot v obstoječem stanju potekala od 7 do 15h. Ker gre za različni napravi, so različne tudi njihove zvočne moči. V modelnem izračunu je upoštevan tudi transport. Ker je bila količina

transporta napačno podana, smo naredili ponovni izračun za čas obratovanja. Nove vrednosti kazalcev hrupa so prikazane v tabeli 26, v poglavju 5.6.3.2.

V poglavju 5.6.3.2 je dodan nov odstavek (primerjava z mejnimi vrednostmi kazalcev hrupa za vir hrupa)

- 27 *5.9 VPLIVI NA ZDRAVJE LJUDI: Ocena 0 (vpliva ni) ni skladna z vrednostno lestvico v poglavju 5.1 IZHODIŠČA IN METODE OCENJEVANJA VPLIVOV: »spremembe (fizične ali kakovosti) sestavine okolja ni, stanje po izvedenem posegu je enako obstoječemu ali je vpliv celo pozitiven (izboljšanje stanja).«* *Obstoječe ravni hrupa in koncentracije prašnih delcev se bodo verjetno zaradi posega pri stavbah z varovanimi prostori nekoliko povečale, torej stanje ni isto ali celo izboljšano.*

Pojasnilo:

V poglavju 5.9 je zapisano: S posegom povezane obremenitve okolja v nobeni fazi (gradnja, obratovanje, opustitev posega in po njej) ne bodo povečale obstoječih obremenitev okolja do takšne mere, da bi te lahko vplivale na počutje in zdravje ljudi.

- 28 *5.12: poseg pomeni povečanje količine predelanih odpadkov, kar po našem mnenju pomeni povečanje skupne obremenitve okolja, ki pa v poročilu ni obravnavano.*

Pojasnilo:

Povečanje količine predelanih odpadkov ne pomeni nujno povečanje skupne obremenitve okolja, v kolikor predelava poteka skladno z zakonodajo, dobro prakso in upoštevanjem omilitvenih ukrepov, zato smo povečanje obremenitve okolja smo ocenili kot majhen vpliv (-1).

- 28 *6.2.1: ne vsebuje natančnih navedb v zvezi z monitoringom med obratovanjem.*

Pojasnilo:

Zaradi predelave odpadkov monitoring ni potreben. Za ostale dejavnosti podjetja Termit d.d. se opravlja redni monitoring emisij snovi v zrak, glede na veljavno okoljevarstveno dovoljenje št. 35431-18/2012-2 z dne 11.12.2012

III. Neža Sušnik

- 1 *Spodaj podpisana Neža Sušnik, stalno stanujoča v Drtiji 19 b, 1251 Moravče se z podanimi tezami v javnem naznanilo sprašujem o kršenju človekovih pravic. Glede na navedeno v javnem naznanilu so mi več kot očitno kršene pravice, ki so bile sprejete že s Stockholmovsko deklaracijo o človekovem okolju in sicer pravica, da vdihavam naravni, svež zrak. 1 Glede na to, daje v javnem naznanilu jasno napisano, da lahko posegi v okolje vplivajo na naše zdravje mi je tako kršena tudi pravica iz ustave republike Slovenije v III. poglavju 72. člena, ki pravi, da ima vsakdo v skladu z zakonom pravico do zdravega življenjskega okolja,...*

Pojasnilo:

V prilogi 2 PVO je prikazano območje na katerem poseg povzroča obremenitve okolja, ki lahko vplivajo na zdravje ali premoženje ljudi - v času gradnje in obratovanja. Glede na navedeno smo kot izdelovalci PVO mnenja, da vam pravice niso kršene.

IV. Ljudska iniciativa Moravče in Alpe Adria Green

Osnutek poročila je pripravila Agencija RS za okolje, zato se na te pripombe ne opredelujemo.

Pripombe na poročilo o vplivih na okolje

- 1 *Na strani 11 je v poglavju Namen posega pod točko 1.1.3 zapisano: »Predelava nenevarnih inertnih odpadkov v gradbene materiale v letni količini 125.000 ton.« in nato opredeljeno, da gre samo za postopka R5 in R12, nikjer pa ni podatka, kot ga lahko preberemo v celotni dokumentaciji, da gre tudi za začasno skladiščenje. Zanima nas, zakaj tega podatka ni oz. kje poteka začasno skladiščenje in kakšen je predvideni čas skladiščenja?*

Pojasnilo:

Skladiščenje odpadkov je opisano v poglavjih 2.7.7, 2.7.8, 2.7.9 in 2.7.10.. Uredba o odpadkih v 28 odstavku 3. člena tudi pojasnjuje kaj je začasno skladiščenje odpadkov:

" začasno skladiščenje odpadkov je skladiščenje odpadkov pri izvornem povzročitelju odpadkov na kraju njihovega nastanka do njihove oddaje ali prepustitve v zbiranje ali obdelavo, pri čemer začasno skladiščenje odpadkov ni postopek D 15 iz priloge 1 te uredbe ali postopek R 13 iz priloge 2 te uredbe;"

- 2 *Na strani 11 je zapisano: »Prag po uredbi pri obravnavanem posegu presega: - zmogljivost: zmogljivost naprave oz. postrojenja za obdelavo odpadkov je 70 t/h, maksimalna letna zmogljivost (glede na ZVO-1) naprave znaša približno 423.360 ton letno.« Ali to v praksi pomeni, da podjetje Termit lahko na svoje zemljišča (opuščene peskokope) letno vgradi 423.360 ton pepela in žindre v neto teži, kajti v vašem dopisu št. 35400-102/2017-2 ste navedli, da se njihov produkt (kremenov pesek) ne šteje v letno količino obdelanih in vgrajenih odpadkov. Zanima nas, kako lahko tako majhna površina opuščenih peskokopov absorbira tako veliko količino odpadkov npr. pepela in žindre. Naše mnenje je, da takšna količina odpadkov ne more vzdržati kakršnekoli resne presoje o primernosti količine predelanih odpadkov v podjetju Termit, še manj pa o primernosti vgradnje odpadkov v opuščene peskokope na tako majhni površini. Poleg tega po preverljiv podatkih iz analize Geološkega zavoda Slovenije izhaja, da so ravno kemijski elementi kot so kadmij, krom, baker, nikelj, svinec in cink vir povišanih vsebnosti kovin, ki jih vsebujejo odpadki iz predelave odpadne žindre, predelave pepela in filtrskega prahu.*

Pojasnilo:

Gre za maksimalno zmogljivost naprave, ki je opredeljena v ZVO-1 (3.člen, točka 8.4). Količina predelanih odpadkov (125.000 ton letno) pa bo natančno določena v okoljevarstvenem dovoljenju, ki bo sledilo okoljevarstvenemu soglasju.

- 3 *Na strani 13 pod točko 1.5.2 Sestavine okolja oz. okoljski vidiki, ki v poročilu niso obravnavani je pod alinejo Vonjave zapisano: »Glede na vrsto odpadkov, ki so predmet obdelave, poseg ne bo vir emisij neprijetnih vonjav, ne v času gradnje, ne v času obratovanja, kot tudi ne v primeru morebitne opustitve in po njej«. Ta podatek ne drži. Okoliški prebivalci so podali vrsto pripomb, klicali na različni naslove in opozarjali na neprimerne vonjave ter zahtevali, da podjetje Termit*

preneha z odlaganjem odpadkov, ki širijo neznosen smrad. Zanima nas, od kje izdelovalcu projekta takšna informacija oz. zakaj navaja dejstva, za katera ve, da so neresnična in za katera je bil opozorjen že na javni okrogli mizi v Moravčah spomladi 2017. Poleg tega je tudi Geološki zavod Sloveniji v svoji analizi navedel, da je zaradi povišane izmerjene vsebnosti amonija zaznati tudi z vonjem.

Pojasnilo:

Iz ocen odpadkov, ki jih je podjetje Termit d.d. pridobilo od imetnikov odpadkov sledi:

vonj	odpadek
Šibak	01 03 08 – prašni in praškasti odpadki
	01 05 04 – mulji in odpadki iz vodnega vrtnja
Brez	08 01 99 – drugi tovrstni odpadki
Šibak	03 03 10 – vlakninski rejekti (izvtržki) in mulji vlaknin, polnil in premazov iz mehanske separacije
Šibak	03 03 11 – mulji iz čiščenja odpadne vode na kraju nastanka, ki niso navedeni pod 03 03 10
Brez	10 09 06 - odpadne neuporabljene livarske forme in jedra, ki niso navedene pod 10 09 05
Brez	10 09 08, odpadne uporabljene livarske forme in jedra, ki niso navedene pod 10 09 07
Brez	10 09 10 – prah iz čiščenja odpadnih plinov, ki ni naveden pod 10 09 09
Brez	10 10 08, odpadne uporabljene livarske forme in jedra, ki niso navedene pod 10 10 07
Brez	10 11 16 – trdni odpadki iz čiščenja odpadnih plinov, ki niso navedeni pod 10 11 15
Brez	10 11 20 – trdni odpadki iz čiščenja odpadne vode na kraju nastanka
Brez	10 12 01 - odpadna zmes iz priprave pred žganjem
Brez	10 12 08 – odpadna keramika, opeka, ploščice, gradbeni izdelki (po žganju
Šibak	10 12 10 – trdni odpadki iz čiščenja odpadnih plinov, ki niso navedeni pod 10 12 09
Šibak	10 12 13 – mulji iz čiščenja odpadne vode na kraju nastanka
Brez	10 12 99 – drugi tovrstni odpadki
Brez	12 01 99 – drugi tovrstni odpadki
Brez	12 01 17 – odpadki iz peskanja, ki niso navedeni pod 12 01 16
Brez	12 01 21 – izrabljena brusilna telesa in brusilni material, ki niso navedeni pod 12 01 20
Brez	16 11 04 – druge obloge in materiali odporni proti ognju iz metalurških procesov, ki niso navedeni pod 16 11 03
Brez	16 11 06 – druge obloge in materiali odporni proti ognju iz nemetalurških procesov, ki niso navedeni pod 16 11 05
Brez	17 01 07 – mešanice betona opek, ploščic in keramike, ki niso navedene pod 17 01 06
Brez	17 09 04 – mešani gradbeni odpadki in odpadki iz rušenja objektov, ki niso navedeni pod 17 09 01, 17 09 02 in 17 09 03
Šibak	19 03 05 – drugi stabilizirani odpadki, ki niso navedeni pod 19 03 04
Šibak	19 08 02 – odpadki iz peskolovov
Brez - šibak	19 08 14 – mulji iz drugih čistilnih naprav tehnoloških odpadnih voda, ki niso navedeni pod 19 08 13
Šibak	19 09 02 – mulji iz bistrenja vode
Šibak	20 03 03 – odpadki iz čiščenja cest
Brez	10 01 01 odpadni pepel, žlindra in kotlovni prah (razen kotlovskega prahu, ki je naveden pod 10 01 04)
Brez	10 01 02 elektrofilterski pepel iz kurilnih naprav na premog

Brez	10 01 03 elektrofilterski pepel iz kurilnih naprav na šoto in neobdelan les
Brez	10 09 03 žlindra iz peči
Šibak	19 01 12 - ogorki in žlindra, ki niso navedeni pod 19 01 11

- 4 *V naslednjem odstavku izdelovalec projekta pod alinejo Elektromagnetno sevanje navaja: »Poseg ne predvideva novih virov elektromagnetnega sevanja na lokaciji nameravanega posega, zato elektromagnetnega sevanja v tem poročilu ne obravnavamo.« Ob tem nas zanima, kateri so domnevni že obstoječi viri elektromagnetnega sevanja, če novi niso predvideni.*

Pojasnilo:

Opisano v poglavju 2.9.7. "Nizkofrekvenčni vir elektromagnetnega sevanja (EMS) na lokaciji v času gradnje bosta obstoječi transformatorskih postaji 1x 630 kVa in 1x 1000 kVa (TP), ki se nahajata znotraj obrata peskokopi."

- 5 *Na stani 13 pod alinejo Narava in gozd je zapisano: »Lokacija posega in bližnja okolica ne predstavljata pomembnejšega življenjskega prostora za rastline in živali, saj gre za v celoti urbanizirano oz. pozidano območje proizvodnih in storitvenih obratov. Zanima nas kako je izdelovalec projekta lahko zapisal, da gre v celoti za urbanizirano oz. pozidano območje proizvodnih in storitvenih obratov, ko pa je s spletne strani Piša mogoče videti ravno nasprotno stanje. Ta podatek drži izključno samo za tisti del, ki je predviden za predelavo odpadkov, to je ti. Obrat peskokop. V drugem delu to je Odkop Drtija pa je ravno nasprotno. Tam ni ničesar zgrajenega, oz. je podjetje Termit postavilo montažne hale še pred pridobitvijo dovoljenja, kar je mogoče razbrati iz teksta na strani 17.*

Pojasnilo:

Tako kot je napisano, Lokacija posega in bližnja okolica ne predstavljata pomembnejšega življenjskega prostora za rastline in živali, večina območja pa je dejansko spremenjena in predstavlja območje proizvodnih in storitvenih obratov.

- 6 *Pod alinejo Krajinske značilnosti na strani 14 je nerazumno zapisano: »Poseg je predviden znotraj obstoječe lokacije podjetja Termit na Drtiji. Glede na obstoječe stanje zemljišča in obstoječo pozidavo, ter glede na preteklo rabo zemljišča bo, vpliva na značaj in posebnosti krajine oz. krajinsko podobo širšega prostora pa poseg ne bo imel ne v času gradnje, ne v času obratovanja ali po njegovi morebitni opustitvi.« Takšen zapis je milo rečeno zavajajoč, kajti podjetje Termit je že sedaj popolnoma spremenilo pokrajino od prvotne, saj je na že saniranih delih peskokopa nasulo gradbeni material oz. odpadke vsaj 15 metrov višje od ravni, kije obstajala v prvotnem naravnem stanju.*

Pojasnilo:

Izhajamo iz obstoječega stanja, ki je dejansko takšno kot je opisano v poglavju 1.5.2. pod točko Krajinske značilnosti.

- 7 *Na strani 14 izdelovalec projekta pod alinejo Uporaba nevarnih snovi in s tem povezana tveganja, možnost nastanka okoljskih in drugih nesreč posebej ne obravnava vplivov posega na uporabo nevarnih snovi in s tem povezanih tveganj ter možnost nastanka okoljskih in drugih nesreč; ti vplivi so posredno obravnavani pri vplivih na zrak, podzemne vode, tla in pri vplivih odpadkov. Pri obravnavanem posegu v nobeni fazi (gradnja, obratovanje, opustitev posega in po njej) ne bodo prisotne pomembnejše količine nevarnih snovi, ki bi lahko predstavljale tveganje za okolje ali zdravje ljudi in bi glede na obstoječe stanje povečale možnost nastanka okoljskih ali drugih nesreč. Sprašujemo vas, kako je mogoče, da dovoljena letna količina odpadkov, ki se lahko predela (kajti zmogljivost naprave to omogoča) in nato odloži v bližino predelovalne naprave v količini 423.360 ton letno (npr. elektrofiltrskega pepela, drugega pepela, žlindre,...), ne bo imela vpliva na okolje oz. možnost nastanka okoljskih in drugih nesreč. Naj vas opozorimo, da se predmetni material (odpadki) prosto nalaga plast za plastjo v prostor v obliki valja, ki pa je na sedaj že dveh straneh odprt, in bi lahko neutrjeni material v primeru skrajnih obilnih padavin zlahka zdrsnil v nižje predele opuščjenih peskokopov, saj ni prisotnega nikakršnega tehničnega varovanja. Zapis v drugem odstavku iste alineje pravi: »Lokacija posega se nahaja izven vodovarstvenih območij«, kar spet ne drži, kajti v vodilni mapi projektne dokumentacije na strani 2 pod točko 0.8.4 Popis varovanih območij in varovanih pasov z navedbo soglasodajalcev je navedeno: » ... predmet posega leži v vodovarstvenem območju« in v tabeli nad zapisom je zapisano: »Vodovarstveno območje, Direkcija RS za vode, Vojkova cesta 52, 1000 Ljubljana«. Zanima nas, zakaj izdelovalec projekta E-net okolje in 1B techno kot izdelovalec vodilne mape ne razpolagata z istimi podatki.*

Pojasnilo:

Kot smo pojasnili zgoraj gre za predelavo 125.000 ton letno in ne 423.360 ton (maksimalna kapaciteta po ZVO-1) kot navajate. Poseg ne leži na vodovarstvenem območju, gre za napako projektanta.

- 8 *Glede na dejstvo, da podjetje Termit že uporablja predelovalne kapacitete, ki jih opisuje izdelovalec projekta, kot da jih bo šele zgradil, nas zanima oz. podajamo pripombo ali skladno z zapisom na strani 15. »Občinska podrobna prostorska načrta (OPPN) za predmetni območji urejanja DR 11 in DR še nista sprejeta.« Obstoječi OPN v svojem 119. členu (prostorski izvedbeni pogoji do sprejema OPPN) navaja: »(1) V območjih urejanja prostora, kjer je predvidena izdelava OPPN, je do izdelave le-teh možno izvajati naslednje gradnje oziroma posege v prostor, če le te ne bodo ovirale kasnejšega načrtovanja in izvedbe gradenj načrtovanih s predvidenim OPPN: • gradnje, nezahtevnih in enostavnih objektov na parceli legalno zgrajenega objekta v skladu s prostorskimi izvedbenimi pogoji za določeno namensko rabo enote urejanja prostora, • gradnja, rekonstrukcija in vzdrževanje komunalne infrastrukture in energetske infrastrukture, • odstranitev obstoječih objektov, • dozidave, nadzidave in rekonstrukcije obstoječih objektov na parceli legalno zgrajenega objekta, • novogradnjo na mestu prej porušenega objekta (nadomestna gradnja), če je skladna z načrtovano namensko rabo prostora in v gabaritih prejšnjega objekta, upoštevajoč tudi možne nadzidave in dozidave v skladu s podrobnimi določil glede izrabe za posamezno namensko rabo, (2) Za vse v prvem odstavku tega člena naštetih gradnje oziroma posege je potrebno pridobiti soglasje občinske službe pristojne za urejanje prostora.« Zanima nas, ali vam je znano dejstvo, da je Občina Moravče že podala soglasje za poseg, glede na to, da je podjetje Termit že predhodno pridobil OVD za podobno dejavnost, ali pa je sedaj prvič priložilo zahtevano soglasje.*

Pojasnilo:

Družba Termit d.d. izvaja svojo dejavnost v odobrenem pridobivalnem prostoru, pridobljeno Koncesijsko pogodbo št. 354- 14-120/01, z dne 3.12.2001 in Aneks št. 1 h koncesijski pogodbi za gospodarsko izkoriščanje mineralne surovine., ki opredeljuje zmanjšan pridobivalni prostor po odločbi št. 361-94/2006-5 z dne 25.04.2006. Imamo Dovoljenje za izkoriščanje št. 09-31/4-61 z dne 17.3.1961, ki

ga je izdal Sekretariat Izvršnega sveta za industrijo in obrt, Rudarski organ Ljubljana. Izvajanje sprotne sanacije je določeno po projektih in dovoljenjih za izvajanje del.

Sanacija področja Drtija in Podstran Soteska se izvaja Rudarski projekt «Opustitev izkoriščanja zalog kremenovega peska in končna sanacija površin v peskokopih Podstran- Soteska in Drtija- Dobrava v naselju Moravče», TNR 05/2004, ki je potrjen z delno Odločbo (enotno dovoljenje za opustitev izkoriščanja in dovoljenje za izvajanje del pri opustitvi izkoriščanja) št. 361-82/2005-5 z dne 20.3.2006.

- 9 *Na strani 16. pod točko 2 Vrsta in značilnost posega je izdelovalec zapisal: »Na lokaciji Odkop Drtija se bo letno predelalo 100.000 ton odpadkov. Na lokaciji Obrat peskokop se bo letno predelalo 25.000 ton odpadkov. V sklopu spremembe želi na lokacijah posodobiti in urediti prostor za sprejem, obdelavo in začasno skladiščenje odpadkov, ki jih bo predeloval v gradbene materiale, katere potrebuje za sanacijo izkopov«. Tu je ponovno naveden zavajajoč podatek, da se želi samo posodobiti prostor za predelavo ipd. V resnici se želi povečati kapaciteta, v nadaljevanju začasno skladiščiti odpadke z namenom izdelave gradbenega materiala (odpadek). Nikjer pa ni navedeno, kot je to razvidno iz preostale dokumentacije, da je zmogljivost »predelovalne naprave« samo na eni lokaciji (Odkop Drtija) kar 423.360 ton odpadkov letno, zaradi česar vas sprašujemo o pravilnosti razvrščanja predmetne dejavnosti po Uredbi o vrsti dejavnosti in naprav, ki lahko povzročajo onesnaževanje okolja večjega obsega (UL RS, št. 57/15), glede na zmogljivost naprave.*

Pojasnilo:

Glede kapacitete predelave odpadkov glej pojasnilo v točki 2.

- 10 *Pri zapisu na strani 16: »Na lokaciji Obrat peskokop je predvidena postavitve novega vibracijskega sita z drobilcem s kapaciteto 3t/h in postavitve nadstrešnice 25 x 8 metrov. Pod nadstrešnico bo skladišče za odpadke in prostor za obdelavo odpadkov skupaj s sitom«. Zanima nas ali je izdelovalec imel v mislih postavitev novega sita z zmogljivostjo 3 t/h in odstranitev že obstoječe mehanizacije (saržni mešalnik z zmogljivostjo 5t/h in sejalnica 5t/h, ki obratuje že sedaj.*

Pojasnilo:

Da, gre za zamenjavo sita in postavitev novega s kapaciteto 3t/h.

- 11 *V točki 2.2. Lokacija posega je zapisano: »Lokacija odkop Drtija 72/1, 74, 76/1 vse k.o. Drtija (1953). Skupna površina navedenih parcel znaša 37.023 m², vse navedene parcele so v lasti investitorja oz. nosilca posega Termit, d.d.« Zanima nas, kaj se bo zgodilo s obstoječo lokacijo, na kateri se že sedaj predelujejo odpadki; to je 348/2, 349/2 (k.o. Drtija), kajti iz dokumentacije to ni razvidno. Poleg tega nas zanima, ali je glede na velikost parcel v skupni površini 37.023 m² to predvideni prostor za skladiščenje odpadkov (začasno), kajti sama predelava odpadkov naj bi potekala v pokritem nadstrešku, gradbeni material (odpadki) pa naj bi bili po končani obdelavi odpeljani kot material za sanacijo peskokopov (nikjer ni navedeno kam konkretno). Glede na to, da gre za prostor, ki je že zdaj »saniran« na bistveno večji površini, kot je bila površina degradiranega območja oz. da količina vgrajenih odpadkov presega količino izkopanega materiala na območju s prvotno (naravno) obliko površja - kar je razvidno tudi iz starih posnetkov - nas zanima, ali je predvideno dodatno odlaganje »odpadkov« v višino na predmetnih parcelnih številkah.*

Pojasnilo:

Vsi odkopi so sanirani v skladu z rudarskim projektom in to na mestih, kjer gre za degradirane površine.

- 12 *Glede na to, da gre za prostor, ki je že zdaj »saniran« na bistveno večji površini, kot je bila površina degradiranega območja oz. da količina vgrajenih odpadkov presega količino izkopanega materiala na območju s prvotno (naravno) obliko površja - kar je razvidno tudi iz starih posnetkov - nas zanima, ali je predvideno dodatno odlaganje »odpadkov« v višino na predmetnih parcelnih številkah.*

Pojasnilo:

Sanacija se izvaja skladno z rudarskim projektom in sicer na mestih kjer so bili odkopi kremenovega peska. Količina vgrajenih materialov ne presega količine izkopanih.

- 13 *Na strani 17 je zapisan podatek: »Potok Drtijiščica se nahaja v oddaljenosti približno 50 m od lokacije posega. Gre za območje Natura 2000, Kandrše - Drtijiščica (SI 3000205)«. Ta podatek pa se nekajkrat različno navaja in sicer, da je le-ta oddaljen od lokacije posega 50, 60 oz. 70 metrov. Zanima nas, kateri podatek je pravi.*

Pojasnilo:

Potok Drtijiščica (linija vodotoka) se od lokacije Obrat peskokop po zadnjih podatkih ARSO nahaja v oddaljenosti 75 m. Razdalja od linije vodotoka 50 m je bila zapisana, glede na geolocirane podatke, ki smo jih v času priprave PVO pridobili iz GEOPORTALA ARSO in se razlikuje od podatkov iz ATLASA okolja. Napako smo popravili. Vse ostale razdalje so pravilno zapisane, saj enkrat govorimo o oddaljenosti od linije vodotoka, drugič oddaljenosti območja naravne vrednote in tretjič o oddaljenosti območja Natura 2000.

- 14 *Na strani 18 je v točki 2.4.2 Vrsta in velikost objekta, Lokacija 1 - Odkop Drtija je ponovno zapisan podatek, da je predvidena postavitvev montažne hale, kar ne drži, saj objekt že stoji.*

Pojasnilo:

V času priprave PVO, montažni objekt še ni bil postavljen. Za postavitvev predmetnega objekta ni potrebno pridobiti okoljevarstvenega soglasja in tudi ni potrebna izvedba predhodnega postopka.

- 15 *V točki Lokacija 2 - Obrat peskokop je zapisano: »Znotraj hale je predviden za razporeditev sprejemnih mest različnih vrst odpadkov po posameznih boksih ter naprave za sejanje in drobljenje s kapaciteto 3 t/h.« Zanima nas, ali je to nova, dodatna naprava, ki bo obratovala poleg obstoječe naprave (zmogljivost 5 t/h) v že zgrajenem in funkcionalnem montažnem objektu.*

Pojasnilo:

Gre za novo sejnalno napravo s kapaciteto 3t/h, ki bo zamenjala staro sejnalno napravo s kapaciteto 5 t/h.

- 16 *V točki 2.4.3.1 Odvajanje odpadnih vod je zapisano: »Predelava odpadkov bo potekala v pokritih prostorih, zato industrijskih odpadnih vod pri posegu ne bo«. Zanima nas, kako je mogoče, da odpadnih voda ne bo oz. niso predvidene, če pa je v projektni dokumentaciji kot eden izmed ukrepov za zaščito okolja oz. zdravja ljudi določeno, da je potrebno ob predelavi odpadkov le-te močiti zaradi ti. prašnih delcev v zraku. Poleg tega pa tudi analiza Geološkega zavoda Slovenije to demantira.*

Pojasnilo:

Skladiščenje in obdelava odpadkov poteka pod streho, zato industrijskih odpadnih vod ne bo (glej poglavje 2.4.3 PVO). Pri močenju odpadkov pa gre zgolj za pršenje vode, da se odpadki navlažijo in količina vode ni takšna, da bi lahko nastajale izcedne vode.

- 17 *Vtočki 2.5 Obstoječi posegi na območju in povezanost z obravnavanim posegom na strani 20 je zapisan podatek: »Življenjska doba načrtovane obdelave odpadkov je najmanj 30 let«. Zanima nas ali je predviden OVD prav tako izdelan za obdobje najmanj 30 let ali pa drži podatek, ki ste nam ga podali v mesecu maju, da časovne omejitve OVD ni, kar je v nasprotju s prakso v preteklosti, ko je bil le-ta izdan za omejeno časovno obdobje.*

Pojasnilo:

Vprašanje se nanaša na Agencijo RS za okolje.

- 18 *Na isti strani (20) pod točko 2.7.1 Odpadki, ki so predmet obdelave je navedeno: »Predelovali se bodo inertni in nenevarni odpadki, brez nevarnih lastnosti (HP-1 do HP-15), iz katerih je s postopkom predelave možno pridobiti ustrezne gradbene materiale, ki ustrezajo zahtevam navedenim v standardu EN 13 242 oz. v Slovenskem tehničnem soglasju. Za vse odpadke se bo pred pričetkom predelave pridobilo Slovensko tehnično soglasje, s katerim bo potrjeno, da se iz odpadkov lahko izdelajo ustrezni gradbeni materiali, ki imajo ustrezne geomehanske lastnosti in kemično sestavo in da so primerni za sanacijo peskokopov in izdelavo nasipov. Zanima nas ali boste naložili izdelovalcu projektne dokumentacijo izvedbo dodatnih ukrepov za odpravo nepravilnosti npr. v zvezi podzemnih in površinskih voda kot jih je predvidel Geološki zavod Slovenije v svoji analizi, narejeno v mesecu maju 2017.*

Pojasnilo:

Vprašanje se nanaša na Agencijo RS za okolje.

- 19 *Glede na že zgoraj zapisano in obrazloženo nas zanima, kako bo sedaj izdelovalec projekta razložil vgradnjo odpadkov, ki se predhodno sicer res mešajo med seboj, vendar končni produkt tega mešanja ni gradbeni proizvod ampak odpadek, za katerega podjetje Termit ni nikoli pridobilo OVD (soglasje za odlaganje odpadkov). Poleg tega nas zanima, kako se ugotovi ustrezna geomehanska lastnost in kemična sestava odpadkov, ki so nato primerni za sanacijo peskokopov in izdelavo nasipov, kot to navaja izdelovalec projekta, vendar tega v projektni dokumentaciji ni moč ugotoviti. Ta podatek pa je glede na prakso podjetja Termit (način vgradnje odpadkov) eden izmed pomembnejših kazalcev primernosti oz. pravilnosti ali nepravilnosti pri vgradnji odpadov. Nepravilnosti je tudi ugotovil Geološki zavod Slovenije v svoji analizi meseca maja 2017, ko je npr. navajal neprimeren način vgradnje umetno pripravljene zemljine (steklena/kamena volna), ki ni bil v skladu z OVD.*

Pojasnilo:

Kamena volna, ni bila vgrajena kot umetno pripravljena zemljina temveč kot proizvod »Kamena volna« z namenom, da smo izboljšali strukturo tal po katerih je bila speljana začasna pot.

- 20 *Na strani 21 je zapisano: »Pred izdajo slovenskega tehničnega soglasja se preverijo ustrezne geomehanske in kemične lastnosti. Material mora imeti ustrezno mehansko odpornost in stabilnost, primerno vlago, trdnost in strižni kot, ustrezno mineralno sestavo ter kemično sestavo, ki zagotavlja, da bodo izlužki v mejah inertnih odpadkov. Koncentracija nevarnih substanc v izlužku ne sme presegati koncentracij, ki so kot dopustne podane v dokumentu Sprejemljivost alternativnih materialov pri gradnji cest oziroma zemeljskih delih, ocena vplivov na okolje, dodatek 3 - Mejne vrednosti v skladu s 1. stopnjo okoljske karakterizacije, tabela 1, Setra, Francija, 2012.« Zanima nas, ali je gradnja ceste (kot je navedena zgoraj) ista kategorija*

kot »sanacija« oz. zasipanje opuščeni peskokopov, kamor podjetje Termit odlaga večje količine odpadkov npr. elektrofiltrskega pepela in žlindre ter druge (predvideno dovoljenje dovoljuje predelavo 100.000 t letno na relativno majhni površini. To v praksi pomeni, da je koncentracija nevarnih snovi prav gotovo večja, kot če bi se v prostor vgradila manjša količina le-teh oz. bi bila površina kamor se odlaga npr. elektrofiltrski pepel velika. Predstavniki podjetja Termit in izdelovalci projekta so spomladi (marec) na javni okrogli mizi zatrjevali, da nevarnih snovi ni, sedaj pa je ta isti izdelovalec v projektno dokumentacijo zapisal, da so. Zanima nas, ali koncentracija tako velikih količin odpadkov npr. elektrofiltrskega pepela na majhnem prostoru lahko vpliva na količino nevarnih snovi okolja in konkretno, zakaj izdelovalec v projektne dokumentaciji ni navedel podatka, katere nevarne snovi so npr. v elektrofiltrskem pepelu. Omenil je samo, da se dovoljuje predelava odpadkov, med katerimi najdemo naslednje snovi: arzen, barij, kadmij, celotni krom, baker, živo srebro, molibden, nikelj, svinec, antimon, selen, kloridi, fluoridi, sulfati, ki imajo zagotovo negativen vpliv na zdravje ljudi in na okolje, v skladu z dokumentom Sprejemljivost alternativnih materialov pri gradnji cest oziroma zemeljskih delih. Geološki zavod Slovenije je v svoji analizi ugotovil, da se zgoraj omenjeni kemijski elementi v prenekaterem primeru presežene in ne sledijo prikazanim dovoljenim vrednostim kot jih prikazuje izdelovalec projektne dokumentacije. Zaradi slednjega od izdelovalca projektne dokumentacije pričakujemo jasne navedbo kako se bo ugotavljala ustrezna geomehanska in kemična lastnost odpadkov pred predelavo. Naše mnenje je, da je eden izmed zadostnih ukrepov za zagotavljanje ustrezne geomehanske in kemične lastnosti odpadkov »jemanje« vzorcev neposredno po vstopu odpadkov na območje podjetja Termit in dosledno vzorčenje vseh posameznih odpadkov.

Pojasnilo:

Gradnja ceste je enak kategorija kot sanacija oz. zasipanje opuščeni peskokopov. Odpadki se predelujejo v gradbene proizvode, ki ustrezajo zahtevam navedenim v standardu EN 13 242 oziroma v Slovenskem tehničnem soglasju. Za vse odpadke se bo pred pričetkom predelave pridobilo Slovensko tehnično soglasje, s katerim bo potrjeno, da se iz odpadkov lahko izdelajo ustrezni gradbeni materiali, ki imajo ustrezne geomehanske lastnosti in kemično sestavo in da so primerni za sanacijo peskokopov in izdelavo nasipov.

Geološki zavod Slovenije je ugotovil, da v NEPORUŠENIH vzorcih zgoraj omenjeni kemijski elementi NISO preseženi in SLEDIJO prikazanim dovoljenim vrednostim, kot jih prikazuje izdelovalec projektne dokumentacije.

Analize porušenih vzorcev je GEOZS delal zato, ker je na željo Civilne iniciative Moravče iskal nevarne in strupene odpadke, ki naj bi jih po njihovem mnenju Termit zakopaval. Teh odpadkov GEOZS ni našel (dokaz so analize porušenih vzorcev) in ugotovil je, da so vgrajeni materiali inertni (dokaz so analize neporušenih vzorcev).

V poglavju 2.7.5 Sprejem odpadkov v PVO je natančno opisan sprejem odpadkov.

- 21 *Na strani 22 pod točko 2.7.1.1 Vrste in količine odpadkov, ki so predmet obdelave so navedeni podatki o količini predelanih odpadkov pod oznako skupna količina predvidenih predelanih odpadkov upoštevajoč, da bodo iz odpadkov nastali kompoziti - gradbeni materiali (izdelovalec projekta je sedaj uporabljal nov termin in sicer »kompoziti«, kljub temu da Tržni inšpektorat RS pravi, da gre za vgradnjo odpadkov in ne za vgradnjo gradbenega materiala) v skupni količini kar 342.900 t/letno, upoštevajoč njihov lastni odpadek iz njihove dejavnosti (pridobivanje mineralnih surovin, proizvodnja kremenovih peskov ter izdelava livarskih sredstev za livarne in železarne). Izdelovalec projekta je v projektne dokumentaciji navedel tudi podatek, da se pri predelavi njihovega »kremenčevega peska« uporablja različne kemijske snovi (fenol, formaldehid, fluoridi - lahkotopni ipd.). Zanima nas, kam se njihov odpadek uvršča glede na to, da se pri predelavi njihovega kremenovega peska uporablja različne kemijske snovi, in zakaj tega izdelovalec projekta ni predvidel v rubriki 2.7.1.1 Vrste in količine odpadkov, ki so predmet obdelave ali prikazal ta podatek kje drugje. Prisotnost formaldehida v vrednosti 6.11 oz. 4.6 mg/L je ugotovil Geološki zavod Slovenije v dveh vzorcih. Mejna vrednost, ki je določena z*

Uredbo o stanju površinskih voda znaša 0.13 mg/L. Ugotovljene vrednosti ne samo kaže prisotnost formaldehida, za katerega so vpleteni deležniki zagotavljali da ga ni, temveč dokazuje da je določena vrednost presežena v večkratniku.

Pojasnilo:

Prisotnost formaldehida v vrednosti 6.11 oz. 4.6 mg/L je GeoZS ugotovil v vzorcih VO5 in VO6 za katera dva so napisali, da je zaradi nizkega pretoka reprezentativnost rezultatov povsem neprimerna (stran 35 geološkega poročila).

- 22 *Izdelovalec projekta je na 25. strani v 32 vrsticah zapisal na kakšen način se obdelujejo podatke pod točko 2.7.2 Obdelava odpadkov. Najbolj občutljiv in najbolj pomemben del predelave odpadkov je tako opisan pavšalno in nedefinirano. Nemogoče je podatki kakršno koli resno mnenje oz. pripombo na tako pomanjkljiv opis predelave odpadkov. Pričakujemo, da bo izdelovalec projekta podrobno opisal in razložil postopek predelave odpadkov. Izdelovalec projekta je bil prisoten na okrogli mizi spomladi 2017, ko so predstavniki podjetja zatrjevali, da postopek predelave poteka na več načinov, ki pa je ponovno drugačen od opisanega. O predmetni problematiki smo tudi obvestili državne organe od katerih pričakujemo odgovore (med njimi ste bili tudi vi).*

Pojasnilo:

Način obdelave odpadkov ni opisan samo v poglavju 2.7.2, temveč v celotnem poglavju 2.7. Lastnosti posega.

- 23 *Nerazumljiv nam je tudi opis, da se na mestu Odkop Drtija ne bo predelovalo žlindre in pepela, kot se to počne že sedaj. Iz pričevanj, fotografij in ostale razvidne dokumentacije, ki smo jo poslali na ARSO spomladi, je moč videti, da podjetje Termit predeluje odpadke na lokaciji Odkop Drtija in ne na lokaciji Obrat peskokop, še več, predstavniki vodstva podjetja so na soočenju z Ljudsko iniciativo Moravče zatrjevali, da imajo dovoljenje, da tovrstne odpadke (žlindra in pepel), lahko predelujejo izven lokacije Obrat peskokop. Zanima nas ali predvidena rešitev pomeni opustitev predelovanja žlindre in pepela na lokaciji odkop Drtija ali pa podjetju Termit obstoječe OVD dovoljuje predelavo na obstoječ način in poleg tega še istočasno nov način, kajti dosedanji način predelave odpadkov se ne vrši na predvideni novi parcelni številki, temveč poteka ali na lokaciji, ki je oddaljena od predvidenega novega (že zgrajenega) objekta cca 400 metrov oz. kar neposredno na zemljišču območja opuščenih peskokopov, ko npr. tovorno vozilo pripelje odpadke in ga brez dodajanja njihovega kremenovega odpadka »skipa« na tla in ga potem »bager« enostavno »poravna s podlago«.*

Pojasnilo:

Na lokaciji Odkop Drtija se ne bo predelovalo žlindre in pepela.

- 24 *Pod točko 2.7.3 Naprave za obdelavo odpadkov, Lokacija Odkop Drtija so opisane naprave, ki se bodo uporabljale pri postopku obdelave odpadkov. Pomanjkljiv je podatek o zmogljivosti posameznih naprav. Pričakujemo, da bo izdelovalec projekta podrobneje zapisal tudi podatek o zmogljivosti naprave, saj je npr. zmogljivost ene med njimi kar 423.600 ton letno, medtem ko ni moč najti podatka o zmogljivosti ostalih naprav. Prav tako ne drži zapis o industrijskih odpadnih vodah, na kar smo opozorili že v zgoraj zapisanem opisu.*

Pojasnilo:

Zmogljivost naprav na obeh lokacija je jasno napisana v poglavju 2.7.3 Naprave za obdelavo odpadkov.

- 25 *Pod opisom Lokacija Obrat peskokop, je zapisan podatek o zmogljivosti sejalnice 3t/h, medtem ko je podatek o saržnem mešalniku 5t/h. Zanima nas, ali se podatek iz veljavnega OVD o zmogljivosti sejalnice 5t/h sedaj spremeni in se tako zmanjša na 3t/h, ali pa je izdelovalec projekta napačno zapisal zmogljivost sejalnice oz. se bo ta zamenjala in ta podatek drži. Da prihaja na posameznih mestih do takšnih nejasnosti je posledica dejstva, da izdelovalec projekta stalno navaja, da se bo nekaj zgradilo, dejansko pa se predelava že izvaja oz. so objekti že zgrajeni in naprave v njih obratujejo.*

Pojasnilo:

Predvidena je nova sejalna naprav s kapaciteto 3t/h. V času izdelave PVO objekti, ki so predmet poročila še niso bili postavljeni. Za postavitev šotora ni potrebno gradbeno dovoljenje. Obdelava odpadkov pa poteka po obstoječem okoljevarstvenem dovoljenju za predelavo odpadkov: št. 35472-155/2014-5 z dne 3.11.2014.

- 26 *Pod točko 2.7.4 Tehnološki postopek obdelave odpadkov in točko 2.7.5 Sprejem odpadkov lahko ugotovimo, da je izdelovalec projekta pomanjkljivo opisal točko 2.7.4, ko ni navedel podatka o odvzemu vzorca po Navodilih za jemanje vzorcev. Zanima nas zakaj tega podatka ni, in ali je to posledica prakse podjetja Termit, da teh vzorcev ne jemlje. Eden izmed ukrepov za zagotavljanje varnosti zdravja ljudi in okolja je prav gotovo ustrezna kontrola na način, da se vsem odpadkom, ki prispejo v podjetje Termit odvzemanje vzorci. Na takšen način bi prav gotovo zagotovili ne samo sledljivost odpadkov, temveč tudi z veliko gotovostjo vedeli kakšni odpadki se dejansko predelujejo in očitkov o predelavi neprimernih (nevarnih) odpadkov ne bi bilo. Zanima nas, ali je jemanje vzorcev odpadkov, ko le ti prispejo v podjetje, nujno oz. nujni sestavni del sprejema odpadkov (izdelovalec projekta tega ni jasno zapisal, prav tako ni predstavljen podrobnejši postopek analize jemanja vzorcev, ki je eden izmed pomembnejših postopkov predelave odpadkov. Poleg tega Geološki zavod v svoji analizi ugotavlja, da v analiziranih vzorcih tal in vode na območju, kjer se izvaja dejavnost povezana z predelavo odpadkov podjetja Termit, v kombinaciji z ostalimi izmerjenimi vrednostmi parametrov npr. vodnih izlužkov povišane vsebnosti kemijskih elementov oz. spojin ni možno neposredno povezati s kemijsko sestavo preiskovanih materialov, kar nakazuje na možnost vpliva drugih neznanih materialov, kar enostavneje pomeni, da podjetje Termit predeluje odpadke, ki niso predmet sedaj veljavnega OVD, kajti Geološki zavod Slovenije je analiziral samo kemijske elemente in spojine, ki so predmet sedaj veljavnega OVD.*

Pojasnilo:

Kot je opisano v poglavju 2.7.5 podjetje opravlja analize vzorcev. Podjetje termit predeluje zgolj odpadke za katere ima pridobljeno OVD.

- 27 *Na strani 27 in 28 pod točko 2.7.6 Postopek obdelave je zapisno: »Komponente se premeša z nakladalnikom Volvo L120F oz. z bagrom žličarjem Caterpillar, tip 323 ELN.« Homogenost zagotavljajo tako, da nakladalnik izmenično z žlico zajema material iz posameznih kupov skladiščenih odpadkov in jih nato še dodatno premeša.« Edini način zagotavljanja pravilne recepture in zagotavljanja pravilne homogenosti je tako odvisna od sposobnosti zaznavanja in ocenjevanja voznika nakladalnika oz. bagra, da pravilno »zmeša« odpadke med seboj. Dolžnost voznika delovnega stroja je tako poznati procent deležev različnega odpadka, poznati recepturo oz. delež posameznega materiala (le teh je 40), jih nato pravilno zmešati, da se pridobi 13 različnih končnih produktov (gradbenih materialov). V posameznem primeru je celo določen 2,91% in 9, 71% delež posameznega materiala. Menimo, da je nemogoče s prostim očesom zagotavljati kakovost npr. Tersana S, ki naj bi se ga izdelalo kar 20.000 ton letno. Zanima nas, na kakšen način bo podjetje Termit zagotovil, da se npr. Tersan S pravilno izdelata, kajti razumnemu človeku je jasno, da s prostim očesom ne.*

Pojasnilo:

Produkti se izdelajo glede na recepture. Pravilno razmerje pa določa s tehtanjem.

- 28 *Pod točko 2.7.7 Skladiščenje odpadkov pred obdelavo, Lokacija Odkop Drtija na strani 28 je zapisano: »Odpadki se s kamionom dostavijo v objekt. Znotraj objekta je 5 mest, ki so med seboj pregrajena s posebnimi betonskimi pregradami - JERSEY. Dimenzija prostorov - boksov je cca 9,3 x 5 m. Predvideno je, da tovornjak prekucnik vzvratno zapelje v boks kjer potem strese odpadke. Pregrade omogočajo ločevanje različnih tipov odpadkov, kakor tudi omogočajo lažjo manipulacijo z nakladalnikom. Tla so znotraj objekta notna - kompozit iz avtohtone glin in mineralnega produkta utrjena do določene trdnosti. Preostala mesta, 3 od 8 so namenjena skladiščenju končnega produkta ter skladiščenju nekovinskih odpadkov. Nekovinski odpadki se skladiščijo v posebnih med seboj ločenih kontejnerjih/sodih in se po zbiranju predajo za to pooblaščen organizaciji«. V nadaljevanju razlage predmetne točke pod naslovom Lokacija Obrat peskokop pa je izdelovalec projekta zapisal: »Na lokaciji bo 8 boksov za skladiščenje odpadkov pred obdelavo (na zahodnem delu območja) in 2 velika boksa za skladiščenje odpadkov pred obdelavo (na severovzhodnem delu območja). Skupna ocenjena kapaciteta boksov za skladiščenje odpadkov pred obdelavo znaša okoli 580 m³.« Izdelovalec projekta je nejasno oz. nerazumljivo zapisal podatek o številu mest znotraj objekta, ki so namenjeni skladiščenju posameznih vrst odpadkov pred obdelavo. V drugem delu je najbrž pomotoma zapisal podatek o mestih po obdelavi odpadkov in sicer, da sta 2 mesti (boksa) namenjeni za skladiščenje odpadkov po obdelavi, ali pa je zapis pravi (?), kajti v naslednji točki izdelovalec projekta navaja, da na tem mestu ni skladiščenja odpadkov (?) in je stavek samo malo »nerodno« zapisan. Izdelovalec je tako določil, da ima podjetje Termit skupaj 13 mest za skladiščenje odpadkov pred predelavo in nato verjetno 5 mest za skladiščenje končnega produkta in nekovinskih odpadkov. Zanima nas, zakaj v tem delu izdelovalec projekta ni predvidel lokacije tudi za kovinske odpadke, saj je v projektni dokumentaciji moč razbrati, da so med novo prispelimi odpadki tudi kovinski predmeti.*

Pojasnilo:

2 boksa sta namenjena skladiščenju odpadkov po obdelavi. Skladiščenje preostankov po obdelavi pa je opisano v poglavju 2.7.9 Skladiščenje preostankov po obdelavi.

- 29 *Sprašujemo vas tudi, kam podjetje Termit skladišči preostale odpadke, kajti po projektni dokumentaciji je razvidno, da podjetje Termit sprejema 33 različnih vrst odpadkov (podatek preverljiv na strani 22 - vrste in količina odpadkov, ki so predmet obdelave) in iz katerih npr. »voznik« bagra oz. nakladalnika po točno določeni recepturi »zmeša« odpadke in tako »izdela« končni produkt. Iz projektne dokumentacije je tako razviden samo podatek o 13 oz. 15 različnih mestih, kjer skladiščijo novo prispеле odpadke, torej kam pa skladiščijo preostalih 20 oz. 18 med seboj različnih odpadkov.*

Pojasnilo:

glede na pretekle izkušnje na lokaciji ni nikoli več kot 13 različnih vrst nepredelanih odpadkov. V kolikor zmanjka prostora za skladiščenje podjetje Termit dobavo odpadkov ustavi.

- 30 *Na strani 29 pod točko 2.7.10 Delež preostankov odpadkov po obdelavi je izdelovalec projekta zapisal štiri preostanke odpadkov in sicer plastiko in gume, les, železne kovine ter steklo. Zanima nas zakaj ni podatka o stiroporu, izolacijskih materialih, katere omenja v predhodni točki (2.7.9), ko pravi: »V postopku predelave odpadkov po postopku običajno ne nastajajo preostanki odpadkov. V dostavljenih odpadkih se lahko znajdejo tudi primesi lesa, kovin, plastike, stiropora, izolacijskih materialov ipd. Običajno take snovi predstavljajo nekje med 5-10 % glede na skupno predvideno količino tovrstnih odpadkov. Te frakcije se ročno izločijo med postopkom obdelave.*

Pojasnilo:**Popravljen v PVO, poglavje 2.7.10 Delež preostankov po obdelavi**

- 31 *Na strani 30 pod točko 2.8.2 Obratovanje je zapisano: »Dovoz odpadkov in odvoz produktov bo potekal s tovornimi vozili preko odcepa od regionalne ceste R2-415/1216 Moravče - Drtija. Dostopna cesta se na lokaciji podjetja Termit d.d. odcepi od regionalne ceste in poteka po internih cestah do lokacij načrtovanega posega. Povprečno število tovornih vozil, povezanih z obratovanjem: 6 težkih tovornih vozil (50 m³, >7,5 ton) na dan, 5 dni na teden - na vsako lokacijo. Skupaj torej največ 24 prevozov težkih tovornih vozil (>7,5 ton) na dan.« Podatek o številu prevozov, povezanih s dovozom in odvozom produktov, ki naj bi jih bilo največ 24 na dan ne drži. Izdelovalec iz nam neznanega razloga zavaja, kajti že enostaven matematični izračun pokaže na nepravilnost podatkov. Ob predpostavki, da podjetje Termit obratuje 300 dni na leto in opravi 24 prevozov na dan s prikazano kapaciteto 7,5 t, izračun pokaže pripeljanih in odpeljanih le 54.000 ton produktov na leto, kar pomeni milo rečeno zanemarljiv podatek. Dejanska kapaciteta samo pripeljanih odpadkov do podjetja Termit (brez upoštevanja njihovega t.i. lastnega materiala) je po podani vlogi 125.000 ton. Enostaven matematični izračun: 125.000 ton odpadkov, pripeljanih s tovornimi vozili kapacitete 7,5 t v predvidenem obratovalnem času 300 dni (dejansko je manjši - kolektivni dopusti in dela prosti dnevi) pomeni vsaj 56 tovornih vozil dnevno in poudarjamo, to velja samo za dovoz odpadkov. Glede nato, da mora podjetje Termit sanirati peskokope tudi izven Centra za predelavo odpadkov pomeni, da se bo v bližnji prihodnosti ta promet samo z odpadki povečal dvakratno, brez upoštevanja njihovega lastnega kremenovega materiala. Upoštevajoč njihov material je samo po projektni dokumentaciji razvidno, da nameravajo predelati 342.900 t odpadkov v obliki končnega produkta, kar pomeni 153 tovornjakov (7,5 tonskih) dnevno, ki bodo uporabljali predmetno cestno povezavo. Ta podatek ne upošteva njihove osnovne dejavnosti, tj. pridobivanje mineralnih surovin, proizvodnja kremenovih peskov ter izdelava livarskih sredstev za livarne in železarne. Podatek o skupni količini prevozov iz nam neznanega razloga izdelovalec projekta ni navedel v projektni dokumentaciji, je pa prav gotovo tudi ta podatek eden izmed dejavnikov, ki vplivajo na kvaliteto zdravja ljudi in okolja delovanja podjetja Termit in bi ga moral po našem mnenju izdelovalec projekta predvidevati in zapisati v projektno dokumentacijo.*

Pojasnilo:

V poročilu obravnavamo prevoze povezane z obdelavo odpadkov, ki poteka približno 260 dni na leto. Poleg tega je zapisan, da gre za tovornjake težje od 7,5 t in dejansko gre za vlačilce, ki lahko 1 vožnji pripeljejo 27 ton odpadkov. Pravilen podatek je torej 14 vozil na lokacijo Drtija in 4 na lokacijo obrat Peskokop, skupaj 36 prevozov dnevno. Popravljen v PVO, poglavje 2.8.2. Obratovanje. Posledično je narejen tudi nov modelni izračun hrupa in popravljeno poglavje 5.6.3 Obratovanje.

- 32 *Na strani 33 pod točko 2.9.2.2 Obratovanje, je zapisano: »V času obratovanja posega bodo emisije snovi v zrak nastajale zaradi obratovanja motorjev z notranjim izgorevanjem, ki se bodo uporabljali v sklopu postrojenja za predelavo odpadkov in emisije tovornih vozil. Zaradi obratovanja postrojenja za predelavo odpadkov ni pričakovati večjih razpršenih emisij prašnih delcev v zrak, saj so naprave opremljene s protiprašnim sistemom oz. sistemom za vlaženje materiala, po potrebi pa se bo le to dodatno izvajalo. Razpršene emisije prašnih delcev v zrak je pričakovati predvsem pri manipulacijah z odpadki pred obdelavo in pri sejanju ter zaradi voženj tovornih vozil po obstoječih asfaltiranih poteh znotraj območja posega zlasti v sušnem vremenu v primeru nezadostnega čiščenja asfaltiranih površin. Iz ocene letne emisije snovi v zrak za leto 2015 je razvidno, da je količina razpršenih emisij za celotni prah znašala 0,5 kg/h.« Zanima nas, ali je izdelovalec projekta upošteval prevoz samo 24 tovornih vozil, v kolikor je temu tako, potem je zgornja trditev zavajajoča oz. napačna. Potrebno bi bilo ugotoviti, kolikšen delež prevozov s tovornimi vozili podjetje Termit opravlja za svojo osnovno dejavnost, in koliko za predvideno predelavo odpadkov in njimi povezanimi aktivnostmi, in nato izračunati delež letnih emisij snovi v zrak. Zagotovo ne more biti realen pokazatelj izračun 24 tovornih vozil dnevno in njim povezanim prikazanim izračunom za leto 2015, ki znaša za celotni prah 0,5 kg/h. Poleg*

tega v tej točki izdelovalec projekta ni prikazal izračuna za obratovanje naprav in prevozov tovornih vozil v času obratovanja predelave odpadkov, temveč je naredil prikaz samo za čas gradnje naprav in montažnih objektov. Zanima nas, zakaj izdelovalec ni navedel podatkov o količini škodljivih emisij v ozračje tudi v času obratovanja predelave odpadkov.

Pojasnilo:

Ocena letne emisije snovi je zajela celotni obrat Termit, kje je že zajeta obstoječa predelava odpadkov po veljavnem OVD. Glede na uporabljeno tehnologijo in omilitvene ukrepe, ki so navedeni v poglavju 6.2.1 Zrak, ocenjujemo da bo vpliv prašenja predvsem lokalne narave in okoliška naselja (Drtija in Spodnja Dobrava) ne bodo obremenjena s prašnimi delci, zaradi obravnavane obdelave odpadkov. Dodatni promet povezan (dodatnih 12 prevozov, glej pojasnilo v točki 31) s predelavo odpadkov pa z vidika obremenjenosti PM10 delcev na okolje zanemarljiv.

- 33 *Na strani 44 pod točko 3 Alternativne rešitve v zvezi s posegom je zapisano: »Podjetje Termit d.d. se je odločilo za pokrito skladiščenje odpadkov na obeh lokacijah obdelave. Alternativna rešitev, da se odpadki obdelujejo na prostem je z vidika varstva okolja slabša. Namreč zaradi padavin bi nastajale odpadne industrijske vode, ki bi bistveno bolj obremenjevale okolje, kot jih bodo obremenjevale padavinske vode iz streh objektov. Padavinske vode se preko usedalnika in lovilca olj odvajajo v potok Drtijiščico, ki se nahaja v območju Natura 2000. Z izbrano rešitvijo pokritih skladišč bodo podzemne in površinske vode bistveno bolj zaščitene«. Strinjamo se, da pokrito skladiščenje odpadkov pomeni boljšo zaščito pred nastankom industrijskih voda in je posledično manj obremenjujoče za okolje. Podjetje Termit samo s postopki predelave odpadkov (sejanje in mešanje) z ničemer ne izloči okoljsko obremenjujočih snovi iz odpadkov in jih padavine spirajo v okolje. S prostim očesom lahko preverite kako se npr. penetrant spira v okolico - penetrant se uporablja pri proizvodnji livarskih izdelkov - kar pomeni, da so industrijske odpadne vode zagotovo prisotne, čeravno izdelovalec projekta zagotavlja, da se bodo odpadki samo mokrili in bodo vlažni vgrajeni v prostor in zaradi tega ne bo prisotnosti odpadnih industrijskih vod. Zanima nas, ali so izcedki, ki nastajajo v času predelave in se ob deževju izlivajo v okolico ti. odpadne industrijske vode.*

Pojasnilo:

Pri močenju odpadkov pa gre zgolj za pršenje vode, da se odpadki navlažijo in količina vode ni takšna, da bi lahko nastajale izcedne vode.

- 34 *Na strani 51 je zapisano: "V neposredni okolici obeh lokacij se nahaja gozd". Zanima nas, kako je lahko izdelovalec projekta na drugem mestu v dokumentaciji navedel drugačno trditev: "Saj gre za v celoti urbanizirano oz. pozidano območje proizvodnih in storitvenih obratov." - kar pomeni, da izdelovalec projekta ni sledil dejanskim okoliščinam na terenu, temveč je zapisal nekaj kar ne drži.*

Pojasnilo:

v neposredni lokaciji se res nahaja gozd. vaša trditev pa je vzeta iz konteksta. Zapisano je namreč: "Lokacija posega in bližnja okolica ne predstavljata pomembnejšega življenjskega prostora za rastline in živali, saj gre za v celoti urbanizirano oz. pozidano območje proizvodnih in storitvenih obratov.

Torej zapis se nanaša na to ali gre za pomemben življenjski prostor za rastline in živali.

- 35 *Na strani 65 pod točko 5.2.2 Obratovanje izdelovalec projekta navaja: "Glavni vpliv emisije snovi v zrak pri obdelavi odpadkov je prašenje, ki nastaja med mešanjem, drobljenjem, sejanjem in transportom odpadkov. Prisoten je tudi posredni vpliv z izpušnimi plini, ki je posledica obratovanja strojev (bagri, nakladač, drobilno-sejalno postrojenje) in transportnih vozil. V času delovanja teh naprav bodo vplivi na kvaliteto zraka izraženi kot povečanje emisij*

izpušnih plinov: ogljikov monoksid (CO), ogljikovodik (HC), dušikovi oksidi (NOX) in delci. Drugih vplivov na zrak zaradi obravnavanega posega ni. Tehnološke enote za sejanje in drobljenje odpadkov delujejo na elektromotor. Zaradi dejavnosti podjetja Termit d.d. (naprava za površinsko obdelavo materialov ali proizvodov, vključno s pripadajočimi sušilniki) in obdelave odpadkov po obstoječem OVD je prašenje na območju že prisotno. Glede na povečanje količin odpadkov bo prašenje nekoliko povečano. Vsi navedeni viri prašenja (premikanje tovornih vozil, sejanje, mešanje materiala, nakladanje materiala) so nedefinirani viri emisije prahu v zrak. V vseh primerih prašenja gre za težke prašne delce s kratko dobo prisotnosti v zraku. Tako večina prahu ostaja na območju znotraj katerega se obdelava odpadkov izvaja in gre predvsem za lokalni vpliv, neposredno na območju obdelave. Prah, ki nastaja zaradi obdelave odpadkov ne vsebuje nevarnih snovi, saj so predmet obdelave le nenevarni odpadki. Glede na navedeno ocenjujemo, da bo vpliv prašenja predvsem lokalne narave in okoliška naselja (Drtija in Spodnja Dobrava) ne bodo obremenjena s prašnimi delci, zaradi obravnavane obdelave odpadkov. Vpliv posega in celotni vpliv obravnavanega posega ter z njim povezanih aktivnosti na kakovost zraka v času obratovanja ocenjujemo kot zmeren vpliv (-2)." Ne moremo se strinjati s trditvijo, da se bo prašenje »samo nekoliko« povečalo. Že samo predvideno število tovornih vozil, ki se bodo vozila po regionalni cesti mimo naselji npr. Drtija, se bo občutno povečalo, saj izdelovalec projekta napačno navaja število 24 tovornih vozil dnevno, dejansko dnevno število vozil pa je oz. bo vsaj 150.

Pojasnilo:

Dejansko število vozil (36 prevozov) povezanih z obdelavo odpadkov smo pojasnili v točki 31, tega dokumenta.

- 36 *Izdelovalec projekta navaja: »V vseh primerih prašenja gre za težke prašne delce s kratko dobo prisotnosti v zraku. Tako večina prahu ostaja na območju znotraj katerega se obdelava odpadkov izvaja in gre predvsem za lokalni vpliv, neposredno na območju obdelave.« Ob tem izvajalec sam ugotavlja, da bo del težkih prašnih delcev prisoten tudi zunaj območja predelave oz. območij povezanih z njimi. Zanima nas, kako da izdelovalec projekta ni prikazal omenjenega podatka in predvidel ustreznih ukrepov za zmanjševanje vpliva za okolje in zdravje ljudi zlasti bližnjih prebivalcev naselij Drtija, Spodnja Dobrava, ki sta omenjeni v projektni dokumentaciji, in zakaj ni poleg njih še navedeno naselje Zalog pri Moravčah, katerega prebivalci bivajo v neposredni bližini odlagališča.*

Pojasnilo:

Navedeno je neposredno na območju obdelave. V poglavju 6.1.1. Zrak so navedeni omilitveni ukrepi za zmanjševanje emisij snovi v zrak.

- 37 *Zapis izdelovalca projekta: »Prah, ki nastaja zaradi obdelave odpadkov, ne vsebuje nevarnih snovi, saj so predmet obdelave le nenevarni odpadki« je zavajajoč, saj je v dokumentaciji razvidno, da se predelujejo odpadki, v katerih so sledi npr. arzena, barija, kadmija, celotnega kroma, bakra, živega srebra, molibdena, niklja, svinca, antimona, selena, kloridov, fluoridov, sulfatov, amonijaka, fenola, formaldehida, fluoridov - lahkotopnih itn. Omenjene spojine pod določnimi pogoji sodijo med nevarne snovi npr. formaldehid ali metanal (nomenklatura IUPAC) je organska kemijska spojina in najenostavnejši aldehyd z empirično formulo CH₂O. Formaldehid je brezbarven plin ostrega vonja, ki je dobro topen v vodi. Zaradi zelo razširjene uporabe, toksičnosti in hlapnosti izpostavljanje formaldehidu škoduje človeškemu zdravju. Formaldehid je uvrščen med možne povzročitelja raka pri človeku. Mednarodna agencija za raziskavo raka (IARC) je ugotovila, da obstajajo "zadostni dokazi", da poklicna izpostavljenost formaldehidu lahko povzroči raka. Geološki zavod Slovenije v svoji analizi navaja izmerjene vrednosti omenjenih kemijskih elementov oz. spojin, ki so v posameznih primerih večkratno presežene in s tem po našem mnenju nevarne za ljudi oz. okolico.*

Pojasnilo:

Predmet predelave so izključno nenevarni in inertni odpadki. Geološki zavod med porušenimi vzorci ni ugotovil prisotnosti nevarnih odpadkov in v neporušenih vzorcih je dokazal inertnost.

- 38 *Poleg tega izdelovalec projekta na strani 68 navaja: »Na osnovi Poročila o obratovalnem monitoringu odpadnih vod za leto 2013 je razvidno, da naprava Termit d.d., Obrat peskokop ni presegala mejnih vrednosti letnih količin nevarnih snovi«. V projektu dokumentaciji v resnici ne najdemo zapisa o vplivih gradbenega materiala (odpadkov) po končani predelavi. Torej ni zapisa o vplivu na okolje in zdravje ljudi, ko se omenjeni material vgradi v bližnji opuščeni peskokop. Po našem mnenju količina gradbenega materiala zagotovo vpliva na ljudi in okolje. Že sam podatek, da je podjetje Termit na relativno majhnem prostoru nakopičilo več sto tisoč ton predmetnega materiala iz različnih evropskih držav, ki sedaj »leži« v opuščnem peskokopu in se spira v okolje. Problematiko industrijskih vod smo vam že predstavili, poleg tega smo vas o tem tudi pisno obvestili (posebej smo vas opozorili na penetrant). Več o problematiki voda v nadaljevanju, ko bomo predstavili ugotovitve analize vode, ki je bila opravljena v mesecu maju 2017.*

Pojasnilo:

Gradbeni kompoziti, ki jih izdeluje Termit so inertni in zato nimajo negativnih vplivov na okolje. GEOZS v zaključku svojega poročila ugotavlja: "Sanacijski material na obravnavanem območju ni obremenjen z nevarnimi anorganskimi in organskimi snovmi, razen z nekaterimi kovinami, ki so se izkazale za slabo vodotopne in s tem slabo mobilne v okolju. Ravno tako so v dobrem stanju okoliška tla, površinske vode in voda iz usedalnega bazena. Pomembne obremenitve z nenevarnimi anorganskimi snovmi neznanega izvora, pa so bile ugotovljene v vodnih izlužkih materialov, v iztoku iz saniranega dela zahodnega območja Drtija in površinski vodi, ki se na območju Dobrave pretaka skozi drenažni jarek. Dodatno so bile v omenjenih vodah ugotovljene še prisotnosti formaldehida in fenola. Obremenitve z nenevarnimi anorganskimi snovmi ne predstavljajo tveganja za onesnaženje okolja, v primerjavi z nevarnimi anorganskimi in organskimi snovmi. Prav tako zaradi nizkega pretoka in hidrogeoloških lastnosti terena, ne predstavljata pomembnih tveganj za okolje. Na obravnavanem območju prevladuje površinski odtok padavin, le majhen delež padavin se infiltrira v tla. Zaradi tega se morebitno onesnaženje, večinoma že na majhnih razdaljah od vira onesnaženja razredči, ko pride v stik z vodo iz okolice. Poleg tega krovne plasti vgrajenim sanacijskim materialom predstavljajo slabo do neprepustne gline, ki že v naravnem stanju omejujejo infiltracijo padavin. Iz prakse izhaja, da na naravno zaglinjenih območjih površinski odtok predstavlja približno 60 % celotnega odtoka. Delež površinskega odtoka na obravnavanem območju, ki je umetno urejeno in prekrito z glinastimi plastmi, pa je zato najverjetneje še višji. Posledično je količina podzemne vode v teh materialih majhna in tako ne predstavlja pomembnega transportnega medija za širjenje potencialnega onesnaženja v okolje. Tako tudi vgrajeni materiali ne vplivajo na bližnje vodne vire (V-!, Ples, MVČ-1/08), ki so namenjeni za oskrbo s pitno vodo naselij v Občini Moravče, saj obravnavano območje in črpališča pitne vode zaradi hidrogeoloških lastnosti terena niso v hidravlični povezavi".

- 39 *Na strani 78 pod točko 5.9 Vplivi na zdravje ljudi je navedeno: »Glede na ocenjene vplive, prikazane v prejšnjih poglavjih, nameravani poseg v nobeni fazi (gradnja, obratovanje, opustitev posega in po njej) ne bo povzročil obremenitev, ki bi lahko vplivale na počutje in zdravje ljudi. S posegom povezane obremenitve okolja v nobeni fazi (gradnja, obratovanje, opustitev posega in po njej) ne bodo povečale obstoječih obremenitev okolja do takšne mere, da bi te lahko vplivale na počutje in zdravje ljudi. Vpliv posega in celotni vpliv posega in obstoječih obremenitev na človeka in njegovo zdravje v času gradnje, obratovanja in v času opustitve posega ter po njej ocenjujemo z 0 (vpliva ni)«. Takšen zapis izdelovalca projekta je za občane in zlasti za prebivalce okoliških naselij najmanj žaljiv. Na okrogli mizi spomladi 2017, na kateri je bil osebno prisoten tudi direktor Jorg Jurij Hodalič, so okoliški prebivalci s tehtnimi*

argumenti, dokazi in pričevanji navajali preverljiva dejstva in okoliščine v povezavi s škodljivimi vplivi obratovanja podjetja Termit. O tej problematiki ste bili z dopisom obveščeni tudi vi, zaradi česar pričakujemo, da se bodo dejstva in okoliščine poslanega dopisa upoštevala pri postopku izdajanja OVD tudi v tej točki.

Pojasnilo:

Smo mnenja, da smo vpliv posega in celotni vpliv posega in obstoječih bremenitev na človekovo nepremično premoženje v času gradnje, obratovanja in v času opustitve posega ocenili korektno. Iz monitoringov obstoječega stanja okolja (hrup, zrak, vode) je razvidno, da podjetje Termit obratuje v zakonsko določenih okvirjih. Enako nakazuje tudi poročilo GEOZS, katerega zaključki so povzeti v odgovoru pod točko 38.

- 40 *Na strani 79 pod točko 5.10 Vplivi na nepremično premoženje ljudi je zapisano: »Glede na ocenjene vplive, prikazane v prejšnjih poglavjih, nameravani poseg v nobeni fazi (gradnja, obratovanje, opustitev posega in po njej) ne bo povzročil obremenitev, ki bi lahko vplivale na nepremičnine v okolici v smislu zmanjšanja bivalnih kakovosti, ekonomske vrednosti ali možnosti uporabe teh nepremičnin. S posegom povezane obremenitve okolja v nobeni fazi (gradnja, obratovanje, opustitev posega in po njej) ne bodo povečale obstoječih obremenitev okolja do takšne mere, da bi te lahko vplivale na nepremičnine v okolici v smislu zmanjšanja bivalnih kakovosti, ekonomske vrednosti ali možnosti uporabe teh nepremičnin. Vpliv posega in celotni vpliv posega in obstoječih bremenitev na človekovo nepremično premoženje v času gradnje, obratovanja in v času opustitve posega ter po njej ocenjujemo z 0 (vpliva ni)«. Zaradi vseh aktivnosti povezanih z dejavnostjo podjetja Termit v zvezi predelovanja odpadkov so se že sedaj povečale obremenitve okolja do te mere, da negativno vplivajo na nepremičnine v okolici obrata. Zmanjšuje se bivalna kakovost, ekonomska vrednost ter možnost uporabe teh nepremičnin. Že samo površen pregled bližnjih objektov kaže vpliv predelave odpadkov (sajaste strehe, fasade), prav tako močno povečan promet težkih tovornih vozil, vpliva na kakovost življenja ter vrednost nepremičnin..*

Pojasnilo:

Smo mnenja, da smo vpliv posega in celotni vpliv posega in obstoječih bremenitev na človekovo nepremično premoženje v času gradnje, obratovanja in v času opustitve posega ocenili korektno. Iz monitoringov obstoječega stanja okolja (hrup, zrak, vode) je razvidno, da podjetje Termit obratuje v zakonsko določenih okvirjih. Enako nakazuje tudi poročilo GEOZS, katerega zaključki so povzeti v odgovoru pod točko 38.

- 41 *Sprašujemo vas tudi, kam podjetje Termit skladišči preostale odpadke, kajti po projektni dokumentaciji je razvidno, da podjetje Termit sprejema 33 različnih vrst odpadkov (podatek preverljiv na strani 22 - vrste in količina odpadkov, ki so predmet obdelave) in iz katerih npr. »voznik« bagra oz. nakladalnika po točno določeni recepturi »zmeša« odpadke in tako »izdela« končni produkt. Iz projektne dokumentacije je tako razviden samo podatek o 13 oz. 15 različnih mestih, kjer skladiščijo novo prispele odpadke, torej kam pa skladiščijo preostalih 20 oz. 18 med seboj različnih odpadkov.*

Pojasnilo:

Glej pojasnilo v točki 29.

- 42 *Pod točko 5.11 Spremembe v celotni obremenitvi okolja na strani 79 in v tabeli na strani 80, so prikazani povzetek ocenjenih oz. ovrednotenih vplivov iz poglavja 5. Ocena vpliva posega se nanaša na neposredne vplive obravnavanega posega (obdelava odpadkov) na okolje, pri oceni celotnega vpliva pa so upoštevani tudi pričakovani vplivi s posegom povezanih aktivnosti*

(obstoječe dejavnosti podjetja Termit d.d.). Z oceno se pri posameznih parametrih ne moremo strinjati, ker niso upoštevane vse okoliščine, povezane s predelavo odpadkov (okoliščine smo opisali v zgornjem besedilu), kar praktično pomeni, da so posamezne ocene zaradi tega deloma slabše, še posebej na tistih mestih kjer so ocenjene kot »vpliva ni« ali »izboljšanje stanja«.

Pojasnilo:

Smo mnenja, da smo obremenitve okolja korektno ocenili.

- 43 *Pri točki 5.12 Spremembe v skupni obremenitvi okolja je navedeno: »Spremembe v skupni obremenitvi okolja na ožjem in širšem območju lokacije nameravanega posega, ki bodo posledica posega in z njim povezanih aktivnosti, v času gradnje in obratovanja ocenjujemo kot majhen vpliv (-1), v času opustitve posega in po njej pa z (0) - vpliva ne bo«. S takšno oceno se nikakor ne moremo strinjati, kajti ob dejstvu, da je podjetje Termit v zadnjem času zgradilo vrsto novih objektov, kjer se že izvaja proizvodnja novih produktov ter gradilo nove objekte za predelavo odpadkov v predvideni količini 342.9000 ton letno, samo dejstvo, da je podjetje na enem delu območja predelave odpadkov postavilo novo napravo z zmogljivostjo 423.360 ton letno, so po našem mnenju dovolj tehtna dejstva, o spremembi vplivov na okolje in zdravje ljudi v primerjavi s preteklostjo.*

Pojasnilo:

PVO obravnava predelavo 125.000 ton odpadkov. Glede količin glej pojasnilo v točki 2.

- 44 *Pod točko 6.2.2 Tla in vode, izdelovalec projekta ni nikjer zapisal ukrepov za preprečevanje spiranja kemijskih snovi iz odpadkov. Že večkrat smo omenili, da so s prostim očesom vidni npr. na zemljiščih 72/1, 74, 76/1 k o. Drtija izcedki različnih spojin, med katerimi je tudi penetrant in da so v teh odpadkih tudi druge zdravju nevarne spojine (v tekstu že večkrat omenjene). Kljub temu, da je izdelovalec projekta zapisal: »Bruto tlorisna površina načrtovanega posega bo znašala 41.239,00 m²«, so v projektni dokumentaciji predstavljeni samo ukrepi, ki se nanašajo na čas gradnje (ki je že mimo) in območje nadstrešnic oz. dveh montažnih objektov in deloma prostora pred njima. Preostali prostor, ki je povezan z odpadki in je zajet tako v velikosti načrtovanega posega, in prostor tik ob njem, kamor se že odlagajo omenjeni odpadki in se še bodo, se v tej točki ne omenjata. Pričakujemo, da bo izdelovalec projekta navedel, kakšni ukrepi morajo biti izvedeni za že »odložen« oz. v prihodnje odložen material, da le-ta ne bo imel vpliva na okolje in zdravje ljudi, kot ga ima že sedaj. O konkretnih vplivih je bil izdelovalec projekta direktor podjetja Jorg Jurij Hodalič že seznanjen v Moravčah na že omenjeni okrogli mizi spomladi 2017.*

Pojasnilo:

Predeljujejo se inertni odpadki, zato spiranje kemijskih snovi iz odpadkov, ki so predmet predelave ni mogoče. Smo mnenja, da so zapisani omilitveni ukrepi v poglavju 6.2.2. ustrezni.

- 45 *Pod točko 6.2.5 Odpadki izdelovalec projekta ni predvidel vseh ukrepov, ki jih je navedel v predhodnem besedilu. Na strani 27 je zapisal: »Ko odpadek prispe, zaposleni na odpremni službi obvestijo ustno ali pismeno odgovornega laboranta. Laborant prispeli pošiljki odvzame vzorec po Navodilih za jemanje vzorcev. Glede na vrsto prispelega odpadka in na osnovi Zahtevka za surovine izdela ustrezne analize ...«. Izdelovalec tega podatka pod točko 6.2 ne omenja kljub temu, da je to eden izmed pomembnejših sestavnih delov kontrole odpadkov. Prav kontrola odpadka ob prihodu v podjetje, zagotavlja enega izmed pomembnejših elementov ugotavljanja kakovosti odpadkov, zaradi česar pričakujemo, da je postopek ter sama kontrola jasno predvidena ter dosledno upoštevana v praksi.*

Pojasnilo:

Postopek in sama kontrola, ki je opisana je del standarda 9001, upoštevanje tega pa je zapisano v omilitvenih ukrepih v točki 6.2.5.

- 46 *Na strani 90 pod točko 7 Območje, na katerem poseg povzroča obremenitve okolja, ki lahko vplivajo na zdravje ali premoženje ljudi, je v točki 7.3 Območje v času obratovanja zapisano: »Na osnovi podrobne analize in ocene pričakovanih emisij, ki bodo posledica posega v času obratovanja, ugotavljamo, da obremenitve okolja, ob upoštevanju vseh predvidenih in predlaganih dodatnih ukrepov za preprečitev, zmanjšanje ali odpravo negativnih vplivov posega na okolje ter monitoringa, ne bodo presegle s predpisi določenih mejnih vrednosti znotraj in tudi ne izven območja posega, zato poseg ne bo povzročil obremenitev okolja, ki bi lahko vplivale na zdravje ali premoženje ljudi. Zaradi načela previdnosti je to območje za čas obratovanja določeno kot območje, ki zajema zemljišča ali dele zemljišč s parcelnimi številkami: 47, 72/1, 74, 76/1 vse k.o. Drtija«. Naveden zapis izdelovalca projekta je zapisan na podlagi pričakovanih rezultatov in prikazovanja teoretičnih domnev, medtem ko je nedavno opravljena analiza obremenitve okolja pokazala alarmantne vrednosti kemijskih spojin v vodi. Rezultati nedavno opravljene analize so prikazane v nadaljevanju. Zaradi tako slabih (alarmantnih) rezultatov, pričakujemo od izdelovalca projekta, da ne samo upošteva rezultate te analize, temveč v projektni dokumentaciji predvidi predhodno opravljeno analizo za vse pričakovane obremenitve okolja povezane z: emisijo snovi v zrak, emisijo snovi v tla, emisijo snovi v vode, emisijo hrupa, vibracijami. Te analize naj temeljijo na novih rezultatih opravljenih npr. v času obratovanja novega obrata, ki prav gotovo sodi v kategorijo, ki jo izdelovalec projekta tudi omenja to je ostale dejavnosti, ki so povezane z nameranim posegom.*

Pojasnilo:

Ni jasno napisano za katero "analizo obremenitve okolja" gre. V kolikor je mišljena analiza, ki jo je opravil GEOZS, smo sklepne ugotovitve tega poročila povzeli v točki 39.

- 47 *Na strani 92, pod točko 8. Sklepni del poročila, 8.1.2 Razpoložljivost, kakovost, časovna ažurnost in popolnost podatkov je zapisano: »Za izdelavo poročila so bili uporabljeni vsi najnovejši razpoložljivi javni podatki državnih organov o stanju in kakovosti okolja na širšem območju lokacije obravnavanega posega, kar zagotavlja relativno visoko kakovost in časovno ažurnost podatkov v poročilu glede obstoječih obremenitev okolja na širšem območju obravnavane lokacije«, zaradi česar od izdelovalca projekta pričakujemo, da bo v projektni dokumentaciji upošteval naše pripombe, pripombe širše javnosti iz okrogle mize spomladi 2017, ki je bila v Moravčah, dopise Inšpektorata RS za infrastrukturo, Inšpektorata za energetiko in rudarstvo ter Tržnega inšpektorata RS Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo, analizo Geološkega zavoda Slovenije, in jih zapisal v projektno dokumentacijo. Na posameznih mestih izdelovalec projekta tudi napačno prikazuje grafične prikaze. Tako npr. na strani 93, na sliki 12: Širše območje z označeno lokacijo načrtovanega posega ... uporablja staro grafiko iz katere ni razvidno obstoječe stanje območja. Novo območje, kjer se bo izvajala predvidena predelava odpadkov, in njegova okolica sta v naravi popolnoma drugačna.*

Pojasnilo:

Uporabljeni so bili zadnji ortofoto posnetki, ki so bili v času izdelave PVO na voljo. Le te smo sedaj zamenjali z najnovejšimi, ki so na razpolago (leto 2015).

- 48 *Na strani 96, pod točko 9. Poljudni povzetek poročila je zapisano: »Nosilec posega podjetje Termit d.d. načrtuje na obstoječih lokacijah (Odkop Drtija in Obrat peskokop), obdelavo nenevarnih odpadkov v letni količini 125.000 ton. V obstoječem stanju ima Termit d.d., okoljevarstveno dovoljenje (OVD) za predelavo odpadkov v količini 99.050 ton/leto (št. 35472-155/2014-5 z dne 3.11.2014). Podjetje želi pridobiti spremembo OVD, ki se nanaša na količino in vrsto odpadkov, ki so predmet predelave ter spremembo lokacije (Odkop Drtija) obdelave odpadkov«. Izdelovalec projekta tako navaja, da poleg količine odpadkov, želi podjetje Termit tudi spremembo OVD pri vrsti odpadkov. V projektni dokumentaciji tega ni moč jasno ugotoviti,*

zaradi česar menimo, da je takšen zapis neprimeren ali pa je potrebno v projektni dokumentaciji jasno zapisati, kateri novi odpadki se bodo predelovali v podjetju Termit.

Pojasnilo:

Nabor in količina odpadkov je jasno napisana v poglavju 2.7.1.1 Vrste in količine odpadkov, ki so predmet obdelave. S spremembo OVD ni predvidena obdelava novih vrst odpadkov.

- 49 *Na strani 97 tudi ni jasne navedbe ali gre za odstranitev stare naprave s kapaciteto 5t/h in nadomestitev le-te z novo z zmogljivostjo 3t/h. Na isti strani je navedeno: »Proizvodnja bo lahko potekala 8 ur na dan, pod nadstreškov ali v hali, vključno s natovarjanjem in raztovarjanjem tovornih vozil. Predvideno dnevno število tovornih vozil v času obratovanja bo 6 tovornih vozil na vsako lokacijo«. Število tovornih vozil je izdelovalec projekta nekajkrat v projektni dokumentaciji navajal različno to je 6 oz. 24. Pravi podatek je seveda veliko višji, kar smo tudi že opisali..*

Pojasnilo:

Glej pojasnilo v točki 31.

- 50 *Ena izmed zanimivejših trditev, ki jo je izdelovalec projekta zapisal na strani 97, je tudi: »V fazi načrtovanja je investitor proučil alternativne možnosti v zvezi z obdelavo odpadkov na prostem ali v pokritem objektu. Odločil se je za obdelavo odpadkov v pokritih objektih s čimer bo preprečeno nastajanje industrijskih odpadnih vod kar pomeni bistveno manjše obremenitve za okolje«. Da je trditev popolnoma napačna potrjuje analiza voda, ki je pokazala vsebnost vrsto kemijskih spojin, ki presega predvideno oz. dovoljeno vrednost.*

Pojasnilo:

Trditev je popolnoma na mestu. Mesta predelave odpadkov vključno z skladiščenjem bodo pokrita in bo preprečeno nastajanje padavinskih vod. V času priprave PVO je predelava potekala brez nadstreška in izvedbo posega se lahko upošteva kot izboljšanje stanja. V poročilu GEOZS so bila ugotovljena odstopanja le v vzorcih VO5 in VO7, kjer je pretok tako majhen, da je reprezentativnost neprimerna.

- 51 *Zapis na strani 98: »Vpliv prašenja bo predvsem lokalne narave in okoliška naselja (Drtija in Spodnja Dobrava) ne bodo obremenjena s prašnimi delci, zaradi obravnavane obdelave odpadkov«, ne vzdrži resne presoje razumnega človeka, ki se je kadarkoli sprehodil po območju neposredno od mestu predelave, območju kamor se odlagajo gradbeni materiali (odpadki) ali npr. okoliškem naselju Drtija in Spodnja Dobrava. Prašne delce lahko okoliški prebivalci najdejo tako v vodi (deževnica), na okenskih policah, pridelkih ipd. Z zelo enostavno analizo tega ni težko ugotoviti, zaradi česar pričakujemo od izdelovalca projekta, da te okoliščine korektno zapiše in v projektni dokumentaciji tudi predvidi predhodno opravljano analizo npr. deževnice. Poleg tega je tudi Geološki zavod Slovenije v svoji analizi ne samo potrdil trditve okoliških prebivalcev o obstoju predmetnih prašnih delcev temveč v svoji analizi med priporočila zapisal:« da mora podjetje Termit zagotoviti redno spremljanje prašnih delcev v zraku na območju vgrajevanja sanacijskega materiala in po potrebi zmanjšati prenos delcev v okolico preko zrak«.*

Pojasnilo:

V poglavju 6.2.1. Zrak so zapisani ukrepi, ki jih mora podjetje Termit upoštevati. Med drugim je to tudi:

- uporaba zaprtih načinov skladiščenja, kot je skladiščenje v silosih, bunkerjih, zabojnikih, skladiščnih halah ali kontejnerjih,
- omejitve pretovarjanja, drobljenja in sejanja pri visokih hitrostih vetra,
- pranje in vzdrževanje cest, po katerih vozijo vozila za prevoz trdnih snovi,

- prekritje površine (za odpadke, ki so v prašnem stanju),
- čim večjo opustitev dovajanja in odvzemanja pri vremenskih razmerah, ki so še zlasti naklonjena nastajanju emisije snovi, kakor je dolgotrajna suša, obdobja zmrzali ali velike hitrosti vetra.
- močenje odpadkov z vodo tekom procesa obdelave odpadkov
- močenje transportnih poti (etaž in dostopnih cest) z vodo za preprečevanje prašenja.

52 *Pod alinejo Obremenjenost okolja z odpadki izdelovalec projekta navaja: »Vplivi posega na obremenjenost okolja z odpadki bodo majhni in bi jih, gledano širše, lahko opredelili celo kot pozitiven vpliv ...«, izdelovalec projekta iz nam neznanega razloga zavaja, da ima predmetna predelava odpadkov pozitiven vpliv na okolje, v svoji projektni dokumentaciji pa takšnih pozitivnih učinkov ni nikjer zapisal oz. jih podkrepil z opravljenimi analizami ali drugimi izkazanimi pozitivnimi učinki na okolje ali zdravje ljudi. Ocenjujemo, da ta izjava kaže na skrajno ciničen odnos do okoliškega prebivalstva s strani izdelovalca projekta. Poleg tega opravljena analiza Geološkega zavoda v mesecu maju 2017, v prenekaterem primeru dokazuje, da so navedbe v projektni dokumentaciji napisane iz nam neznanega razloga zavajajoče oz. nepravilno. Analize vzorcev tal in vode so po našem mnenju nevarne za okolje in zdravje ljudi, kajti podatki iz analiz dokazujejo, da so delci posameznih kemijskih elementov in spojin obdelanih odpadkov večkratno preseženi in s tem nevarni za okolje in zdravje ljudi.*

Pojasnilo:

Zaključki poročila, ki ga je izdelal GEOZS so:

Gradbeni kompoziti, ki jih izdeluje Termit so inertni in zato nimajo negativnih vplivov na okolje. GEOZS v zaključku svojega poročila ugotavlja: "Sanacijski material na obravnavanem območju ni obremenjen z nevarnimi anorganskimi in organskimi snovmi, razen z nekaterimi kovinami, ki so se izkazale za slabo vodotopne in s tem slabo mobilne v okolju. Ravno tako so v dobrem stanju okoliška tla, površinske vode in voda iz usedalnega bazena. Pomembne obremenitve z nenevarnimi anorganskimi snovmi neznanega izvora, pa so bile ugotovljene v vodnih izlužkih materialov, v iztoku iz saniranega dela zahodnega območja Drtija in površinski vodi, ki se na območju Dobrave pretaka skozi drenažni jarek. Dodatno so bile v omenjenih vodah ugotovljene še prisotnosti formaldehida in fenola. Obremenitve z nenevarnimi anorganskimi snovmi ne predstavljajo tveganja za onesnaženje okolja, v primerjavi z nevarnimi anorganskimi in organskimi snovmi. Prav tako zaradi nizkega pretoka in hidrogeoloških lastnosti terena, ne predstavljata pomembnih tveganj za okolje. Na obravnavanem območju prevladuje površinski odtok padavin, le majhen delež padavin se infiltrira v tla. Zaradi tega se morebitno onesnaženje, večinoma že na majhnih razdaljah od vira onesnaženja razredči, ko pride v stik z vodo iz okolice. Poleg tega krovne plasti vgrajenim sanacijskim materialom predstavljajo slabo do neprepustne gline, ki že v naravnem stanju omejujejo infiltracijo padavin. Iz prakse izhaja, da na naravno zaglinjenih območjih površinski odtok predstavlja približno 60 % celotnega odtoka. Delež površinskega odtoka na obravnavanem območju, ki je umetno urejeno in prekrito z glinastimi plastmi, pa je zato najverjetneje še višji. Posledično je količina podzemne vode v teh materialih majhna in tako ne predstavlja pomembnega transportnega medija za širjenje potencialnega onesnaženja v okolje. Tako tudi vgrajeni materiali ne vplivajo na bližnje vodne vire (V-!, Ples, MVČ-1/08), ki so namenjeni za oskrbo s pitno vodo naselij v Občini Moravče, saj obravnavano območje in črpališča pitne vode zaradi hidrogeoloških lastnosti terena niso v hidravlični povezavi".

Pripombe na IDZ

- 1 *Izdelovalec idejne zasnove navaja v točki 3 Namen posega: »Investitor bo v predelavo sprejemal nenevarne odpadke, ki jih bo obdeloval na prvi lokaciji ter pepel in žlindra, ki ju bo sprejel na drugi lokaciji«. Zanima nas, ali ta zapis pomeni, da pepel in žlindra lahko tvorita tudi nevarne odpadke. V kolikor je temu tako, potem izdelovalec projekta v preostali dokumentaciji napačno navaja, da se predelujejo samo nenevarni odpadki. V projektni dokumentaciji tudi ni razvidno, zakaj predelovalec odpadkov sedaj spreminja način predelave. Do sedaj je predelovalec odpadkov predeloval odpadke v bližini nove predvidene lokacije Odkop Drtija in ne na lokaciji Obrat peskokopi.*

Pojasnilo:

Vsi odpadki, ki jih bo obdelovalo podjetje Termi so nenevarni

- 2 *V točki 3.1. Obstoječe stanje na območju nameravanega posega izdelovalec idejne zasnove prav tako navaja, da gre za območje, kjer se bo izvedel poseg, kar seveda ne drži, kajti na parcelni številki 74 oz. 72/2 že stoji montažni objekt.*

Pojasnilo:

V času izdelave projektne dokumentacije objekt še ni bil postavljen.

- 3 *V točki 4. Opis posega, 4.1 je navedeno, da gre za objekt tlorisnih dimenzij 40 x 10 x cca 9 m, kar je v nasprotju z preostalo dokumentacijo, kjer je zapisano da gre za objekt velikosti 40 x 10 x cca 10 m. Kateri podatek je pravi, glede na to, da gre v tej točki za idejno zasnovo?*

Pojasnilo:

Dimenzije šotora so 40 x 10 x 8,8 m.

- 4 *V točki 4 ni nikjer zapisa o ti. industrijskih vodah, ki so dejansko prisotne pri predelavi odpadkov, kar je pokazala tudi analiza nadzemnih in podzemnih voda Geološkega zavoda Slovenija v njegovem dokumentu Analiza možnih vplivov sanacijskega materiala na območju nekdanjega odkopa Drtija v lasti družbe Termit d.d. na podzemne in površinske vode (Ljubljana, maj 2017).*

Pojasnilo:

Industrijskih odpadnih vod ne bo, ker bo predelava, in skladiščenje odpadkov potekala pod pokritimi prostori in tako zaščiteno pred padavinami. Močenje (pršenje vode) kot preprečevalni ukrep za prašenje ne povzroča nastanek odpadnih vod, ker je količina vode uporabljene za prašenje premajhna, da bi lahko povzročila nastanek odpadnih vod.

- 5 *Vtočki 4.4. Začasno skladiščenje odpadkov, 4.4.2 Obrat peskokopi je navedeno: »Objekt je namenjen sprejemanju pepela in žindre, ki se skladiščijo znotraj objekta«. Izdelovalec projektne dokumentacije in idejne zasnove nista nikjer zapisala, ali predmetni nov objekt pomeni, da se bo v prihodnje sprejem in obdelava pepela in žindre izvajala samo v Obratu peskokopi in se bo dosedanji postopek ukinitil. Poleg tega tudi ni jasne opredelitve kam spadajo posamezni pepeli oz. žindre. Po dosedanjih OVD poznamo več »vrst« pepela in žindre, npr. Odpadni pepel, žindra, kotlovski prah, elektrofiltrski pepel iz kurilnih naprav na šot ipd.*

Pojasnilo:

Predelava žindre in pepela (vseh vrst) bo potekala samo v Obratu peskokop.

- 6 *Vtočki 4.8. Skladiščenje lastnih odpadkov je navedeno. »Kontejnerji so prostornine 1 m³«, medtem ko je v preostali dokumentaciji naveden podatek 5 m³. Kateri so pravi podatki se tako žal ne more z gotovostjo trditi, saj izdelovalec Poročila o vplivih na okolje na stani 29 pravi: »... ki se izločijo, so pripravljene kontejnerji (5 m³) zadostni za vsaj 1 mesečno skladiščenje brez odvoza.«*

Pojasnilo:

Kontejnerji so dimenzije od 1 do 5 m³.

- 7 *Vtočki 4.9. Oprema za obdelavo odpadkov, 4.9.1. je zapisano. »Za obdelavo odpadkov se bo uporabil drobilnik IZ 21, tip UR 900 x 3500FS - 2LM665T.«, ni pa navedene zmogljivosti te naprave. Zmogljivost je omenjena samo pri navedbi tračnih transporterjev širine 800 mm in kapacitete 70 t/h. Kapacitete tudi ni zapisane za sejalnik, za katerega je samo zapisan podatek: »Sejalnik ima vgrajeno mrežo 30 mm«.*

Pojasnilo:

Maksimalna kapaciteta je 70 t/h.

- 8 *Pod točko 4.9.2 Obrat Peskokopi je zapisan podatek: »Sprejemna sejalna površina je 950 x 1800 mm s kapaciteto 5 t/h«. Podatek v preostali projektne dokumentaciji navaja zmogljivost iste naprave 3 t/h. Ali sta to dve napravi oz. kar tri, kajti podjetje Termit uporablja omenjeno napravo s kapaciteto 5 t/h, nova pa naj bi imela zmogljivost 3 oz. 5 t/h. V dokumentaciji ni jasno razvidno, ali se stara naprava nadomesti z novo zmogljivost 3 t/h ali pa se obstoječi doda nova naprava, katere kapaciteta je tudi nejasna.*

Pojasnilo:

Naprava se nadomesti z novo, kapacitete 3t/h.

- 9 *Iz idejne dokumentacije je moč razbrati več naprav, ki so potrebne za predvideno obdelavo podatkov. Naprave v Odkopu Drtija so: naprava za separacijo in transport (drobilnik) ter tračni transporter, kar pomeni dve napravi. Naprave v Obratu peskokopi so navedene: »transport pepela in žindre poteka s pomočjo manjšega nakladalnika od sprejemnega boksa do vibracijskega sita z drobilcem. Sprejemna sejalna površina je 950 x 1800 mm s kapaciteto 5 t/h«. Izdelovalec Idejne zasnove ni jasno zapisal ali gre za eno napravo, kot je moč razumeti iz napisanega, ali dejansko za dve, kot je navedeno v preostali projektne dokumentaciji. Nikjer tudi ni zapisal podatka o saržnem mešalniku, ki poleg sejalnice sestavni del opreme na lokaciji Obrat peskokop. Zaradi nerazumljivosti posameznih opisov v projektne dokumentaciji pričakujemo od izdelovalca projektne dokumentacije, da bo navedel vse naprave, ki se že uporabljajo pri predelavi odpadkov in naprave, ki se še bodo. Za vse naprave, bi bilo potrebno navesti tudi njihovo kapaciteto, kdaj in pod kakšnimi pogoji se lahko uporabljajo ter ukrepe povezane z varovanjem okolja in zdravja ljudi.*

Pojasnilo:

Saržni mešalnik se v novem postopku NE uporablja.

- 10 *Vtočki 4.10 Sprejem odpadkov ni nikjer zapisanega podatka, da se vrši dejanska kontrola prispelih odpadkov, ampak je samo navedeno, da se po izvršenem tehtanju opravi kontrola dokumentacije. Navedeni zapis je pomanjkljiv in omogoča široko interpretacijo oz. ozko omejuje kontrolo vstopnih odpadkov samo na tehtanje in kontrolo dokumentov, zaradi česar pričakujemo, da bo izdelovalec Idejne zasnove vsaj navedel, na kakšen način vse se vrši kontrola vstopnih odpadkov.*

Pojasnilo:

Podrobno je kontrola vstopnih odpadkov opisana v projektu PVO, v točki 2.7.5 Sprejem odpadkov, ki predvideva tudi vizualno kontrolo in ukrepe v primeru, da produkt vizuelno ne ustreza dokumentaciji. Predelovalec ima vpeljan sistem kontrole kakovosti s standardom ISO 9001.

- 11 *Vtočki 4.11.2 Odkop Peskokopi je navedeno: »Končni produkt se s pomočjo nakladalnika odpelje do nadstreška, kjer se nahaja obstoječa stiskalnica«. Omenjene stiskalnice ni zapisano nikjer drugje v projektni dokumentaciji, zaradi česar pričakujemo od izdelovalca projektne dokumentacije, da jo opiše, navede zakaj in kako se le-ta uporablja in druge lastnosti, ki so povezane s predelavo odpadkov in njim povezanimi ukrepi za varovanje okolja in zdravja ljudi.*

Pojasnilo:

Stiskalnica ni del postopka predelave odpadkov. Pri stiskalnici se nahaja nadstrešek, ki se bo koristil za začasno odlaganje in pripravo produkta po sejanju.

- 12 *Vtočki 4.13 Vrste in količine odpadkov, ki so predmet obdelave je izdelovalec Idejne zasnove zapisal: »Predvidena je obdelava do 100.000 ton/letno«, kar pomeni da omenjeni podatek idejne zasnove ni upoštevan v preostali projektni dokumentaciji, kjer je predvidena obdelava 125.000 ton letno in pričakovana končna količina materiala (odpadkov) v količini 342.900 ton letno.*

Pojasnilo:

Pravilen podatek je 100.000 t letno v odkopu Drtija in 25.000 t letno v odkopu Peskokopi. Kar znese skupaj 125.000 t letno.

- 13 *Vtočki 5. Zmogljivost posega, 5.1 Odkop Drtija je zapisano: »Kapaciteta naprave za drobljenje in separacijo znaša 70 ton/h, letna kapaciteta predelave odpadkov znaša 604.800 ton. Podatek o letni kapaciteti predmetne naprave v preostali dokumentaciji znaša 423.360 ton letno, kar pomeni, da eden od podatkov ne drži, kateri ne vemo. V obeh primerih izdelovalec dokumenta tudi ni navedel izračuna končnih količin, zaradi česar pozivamo izdelovalca, da pripravi tudi celoten izračun prikaza letne kapacitete predelave odpadkov, saj bo ob izdanem soglasju potrebno v obrazložitvi zapisati, na kakšen način se je določila letna količina odpadkov.*

Pojasnilo:

Končne količine predelanih odpadkov bodo 100.000 t letno v odkopu Drtija in 25.000 t letno v odkopu Peskokopi. Kar znese skupaj 125.000 t letno. Dovoljena letna količina predelanih odpadkov bo natančno opredeljena v spremembi OVD za predelavo odpadkov.

- 14 *Vtočki 5.2. Odkop peskokopi je zapisano: »Kapaciteta naprave za drobljenje in separacijo znaša 5 ton na uro, letna kapaciteta predelave odpadkov znaša 43.800 ton.« Tudi za omenjeni napravi ni jasen izračun, zaradi česar pozivamo izdelovalca projektne dokumentacije, da dopolni ta podatek.*

Pojasnilo:**Kapaciteta naprave znaša 3 t/h.**

- 15 *Pod točko 6.3 Oskrba z vodo je zapisano: »Za delovanje tehnološke opreme ter samega procesa uporabe sanitarne ali tehnološke vode ni predvidena. Pri obratu peskokopi se tehnološka voda nahaja v neposredni bližini.« Pri navedenem zapisu ni jasno ali ima izdelovalec Idejne zasnove pred seboj isti projekt, kot ga ima izdelovalec preostale projektne dokumentacije. V preostali projektne dokumentaciji je razvidno, da naj bi se ob predelavi odpadkov le-ti močili, da naj bi se močila tudi asfaltna površina, po kateri naj bi vozili tovornjaki. Iz analize Geološkega zavoda Slovenije je razvidno, da pri predelavi nastanjajo tudi ti. industrijske vode, vendar o tem izdelovalec Idejne zasnove ne ve nič, oz. navaja, da takih voda ni. Pričakujemo, da bo naslovni organ pozval izdelovalca projektne dokumentacije, da manjkajoče podatke dopolni.*

Pojasnilo:

Pri močenju gre za vlaženje s pršenjem vode. Pri tem ne nastajajo zadostne količine vod, da bi jih lahko obravnavali kot odpadne vode.

- 16 *V grafičnem delu v prilogi 1.4 je prikazana površina predvidenega mesta predelava na lokaciji Odkop Drtija v katerem pa izdelovalec napačno prikazuje podatek o obsegu in mestu deponije. V naravi je ta obseg nekajkrat večji, zaradi česar od izdelovalca pričakujemo, da pravilno prikaže obseg odlagališča materiala (odpadkov). Poleg tega je v grafičnem prikazu zapisan podatek »deponija«, sprašujemo vas ali gre v predmetnem primeru dejansko za deponijo, kar je v nasprotju z vsemi razlagami vodstva podjetja Termit in predstavniki Občine, ki so vsakokrat zanikali kakršno koli deponijo.*

Pojasnilo:

Na prilogi 1.4 je prikazan poseg postavitve opreme za predelavo odpadkov ki se bodo predelovali v produkte. Ti pa se bodo vgrajevali na različne opuščene lokacije odkopov kremenovega peska (označene deponije niso v povezavi s predelavo odpadkov in mesta vgrajevanja gradbenih kompozitov).

Opredelitev do analize Geološkega zavoda Slovenije**Pojasnilo:**

Gradbeni kompoziti, ki jih izdeluje Termit so inertni in zato nimajo negativnih vplivov na okolje. GEOZS v zaključku svojega poročila ugotavlja: "Sanacijski material na obravnavanem območju ni obremenjen z nevarnimi anorganskimi in organskimi snovmi, razen z nekaterimi kovinami, ki so se izkazale za slabo vodotopne in s tem slabo mobilne v okolju. Ravno tako so v dobrem stanju okoliška tla, površinske vode in voda iz usedalnega bazena. Pomembne obremenitve z nenevarnimi anorganskimi snovmi neznanega izvora, pa so bile ugotovljene v vodnih izlužkih materialov, v iztoku iz saniranega dela zahodnega območja Drtija in površinski vodi, ki se na območju Dobrave pretaka skozi drenažni jarek. Dodatno so bile v omenjenih vodah ugotovljene še prisotnosti formaldehida in fenola. Obremenitve z nenevarnimi anorganskimi snovmi ne predstavljajo tveganja za onesnaženje okolja, v primerjavi z nevarnimi anorganskimi in organskimi snovmi. Prav tako zaradi nizkega pretoka in hidrogeoloških lastnosti terena, ne predstavljata pomembnih tveganj za okolje. Na obravnavanem območju prevladuje površinski odtok padavin, le majhen delež padavin se infiltrira v tla. Zaradi tega se morebitno onesnaženje, večinoma že na majhnih razdaljah od vira onesnaženja razredči, ko pride v stik z vodo iz okolice. Poleg tega krovne plasti vgrajenim sanacijskim

materialom predstavljajo slabo do neprepustne gline, ki že v naravnem stanju omejujejo infiltracijo padavin. Iz prakse izhaja, da na naravno zaglinjenih območjih površinski odtok predstavlja približno 60 % celotnega odtoka. Delež površinskega odtoka na obravnavanem območju, ki je umetno urejeno in prekrito z glinastimi plastmi, pa je zato najverjetneje še višji. Posledično je količina podzemne vode v teh materialih majhna in tako ne predstavlja pomembnega transportnega medija za širjenje potencialnega onesnaženja v okolje. Tako tudi vgrajeni materiali ne vplivajo na bližnje vodne vire (V-!, Ples, MVC-1/08), ki so namenjeni za oskrbo s pitno vodo naselij v Občini Moravče, saj obravnavano območje in črpališča pitne vode zaradi hidrogeoloških lastnosti terena niso v hidravlični povezavi".

Do vprašanj Ljudske iniciative Moravče, ki so postavljena ARSO in IRSOP se ne opredeljujemo!

Lep pozdravljeni!
Domen Novak

E-NET OKOLJE d.o.o.
Unhartova cesta 13
SI - 1000 Ljubljana, Slovenija

Direktor:
Jorg Hodalič

Priloge:

- 1/ Poročilo o vplivih na okolje za Obdelavo odpadkov na lokaciji Termit d.d. (E-NET OKOLJE d.o.o., št. 100416- dn, 26.10.2016, dopolnitev 30.3.2017, 30. 08.2017)